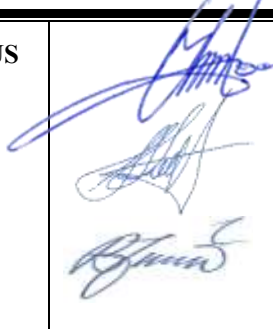






Statytojas (užsakovas)	<b>TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA</b>
Statinio projekto pavadinimas	<b>GYVENAMOJO (TRIJŲ IR DAUGIAU BUTŲ - DAUGIABUČIAI PASTATAI) NAMO, ŽARĖNŲ G. 16, RYŠKĖNŲ K., RYŠKĖNŲ SEN., TELŠIŲ R. SAV., STATYBOS PROJEKTAS (PROJEKTO KOREGAVIMAS)</b>
Statinio kategorija	<b>NEYPATINGAS STATINYS</b>
Statinio grupė	<b>GYVENAMASIS PASTATAS</b>
Naudojimo paskirtis	<b>ESAMA: GYVENAMOSIOS PASKIRTIES (TRIJŲ IR DAUGIAU BUTŲ (DAUGIABUČIAI) PASTATAI BŪSIMA: GYVENAMOSIOS PASKIRTIES (ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ ASMENIMS) PASTATAI</b>
Statybos rūšis	<b>NAUJA STATYBA</b>
Statinio projekto etapas	<b>TECHNINIS PROJEKTAS</b>
Statinio projekto dalis	<b>PASIRENGIMAS STATYBAI IR STATYBOS DARBŲ ORGANIZAVIMAS</b>
Statinio projekto numeris	<b>AT-17A-1123-XX-TP</b>
Bylos (segtuvo) žymuo	<b>SO -12</b>
Bylos (segtuvo) laidos žymuo	<b>B</b>


Vilnius, 2024 m.

UAB „ATAMIS“	DIREKTORIUS	<b>MINDAUGAS UNDAKAVIČUS</b>	  
	PROJEKTO VADOVAS	<b>IEVA PUIDOKAITĖ</b> Atestato Nr. A1987	
	PROJEKTO DALIES VADOVAS	<b>BERNARDAS JUREVIČIUS</b> Atestato Nr. 34059	



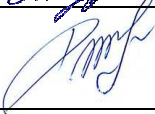







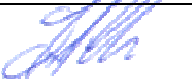



## STATINIO PROJEKTO SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Bylos (segtuvo) žymuo	Laida	Dalis	Pastabos
1.	BD-01	B	Bendroji	
2.	SP-02	B	Sklypo sutvarkymo (sklypo plano)	
3.	SA-03	B	Architektūrinė	
4.	SK-04	B	Statinio konstrukcijų	
5.	VN-05	B	Vandentiekio ir nuotekų šalinimo	
6.	ŠV-06	B	Šildymo vėdinimo	
7.	D-07	B	Dujotiekio	
8.	E-08	B	Elektrotechnikos	
9.	ER-09	B	Elektroninių ryšių (telekomunikacijų)	
10.	GAS-10	B	Gaisro aptikimo ir signalizavimo	
11.	GS-11	B	Gaisrinės saugos	
12.	SO-12	B	Pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo	
13.	KS-13	B	Statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo	

B	2024-09	Sprendinių korekcija pagal 2024.05.06 d. sutarties AT-24A-2214 priedą nr. 1 – Projektavimo užduotis			
A	2017-12-05	Statybos leidimui, konkursui. Keičiama paskirtis, didinamas butų skaičius, koreguojama pagal galiojančius tesės aktus.			
0	1992-09-29	Statybos leidimui			
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimo priežastis (jei taikoma)			
KVAL. PATV. DOK. NR.	 Žirmūnų g.139-321, Vilnius Tel.: (8~5) 272 83 34		STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai) namo, Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav., statybos projektas (projekto koregavimas)		
A1987	PV	I. Puidokaitė	STATINIO NR. IR PAVADINIMAS, DOKUMENTO PAVADINIMAS 01-daugiabutis gyvenamasis pastatas Statinio projekto sudėties žiniaraštis		
34059	PDV	B. Jurevičius			0
KALBOS TRUMP. LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS Telšių rajono savivaldybės administracija		DOKUMENTO ŽYMUO AT-17A-1123-XX-TP-SO-PSZ	LAPAS 1	LAPŲ 1

## PROJEKTO DALIŲ SUDERINIMAI

Eil. Nr.	Dalies pavadinimas	Projekto dalies vadovas	Parašas
1.	Bendroji	I.Puidokaitė Atestato Nr. A1987	
2.	Sklypo sutvarkymo (sklypo plano)		
3.	Architektūrinė (statinio architektūra)		
4.	Statinio konstrukcijos	Z. Stanski Atestato Nr. 17521	
5.	Vandentiekio ir nuotekų šalinimo	D. Suruda Atestato Nr. 19935	
6.	Šildymo vėdinimo	R. Radavičius Atestato Nr. 3045	
7.	Dujotiekio	L. Oginskytė Atestato Nr. 37401	
8.	Elektrotechnikos	A. Špak, Atestato Nr. 37006	
9.	Elektroninių ryšių (telekomunikacijų)	V. Grauslys Atestato Nr. 10425	
10.	Gaisro aptikimo ir signalizavimo	V. Grauslys Atestato Nr. 10425	
11.	Gaisrinės saugos	M. Matulevičius Atestato Nr. 26440	
12.	Pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo	B. Jurevičius Atestato Nr. 34059	
13.	Statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis	A.Chlebnikovas Atestato Nr. 30364	

B	2024-09`	Sprendinių korekcija pagal 2024.05.06 d. sutaries AT-24A-2214 priedą nr. 1 – projektavimo užduotis		
A	2017-12-05	Statybos leidimui, konkursui. Keičiama paskirtis, didinamas butų skaičius, koreguojama pagal galiojančius tesės aktus.		
0	1992-09-29	Statybos leidimui		
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimo priežastis (jei taikoma)		
KVAL. PATV. DOK. NR.	 Žirmūnų g.139-321, Vilnius Tel.: (8~5) 272 83 34		STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
			Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai) namo, Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav., statybos projektas (projekto koregavimas)	
A1987	PV	I. Puidokaitė	STATINIO NR. IR PAVADINIMAS, DOKUMENTO PAVADINIMAS	LAIDA
			Bendroji dalis	B
			Projekto dalių suderinimai	
LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS		DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS LAPŲ
	Telšių rajono savivaldybės administracija		AT-17A-1123-XX-TP-BD-DS	1 1



## TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Žemaitės g. 14, LT-87133 Telšiai  
Tel.: (8 444) 52 229, (8 444) 54 761, el. p. [info@telsiai.lt](mailto:info@telsiai.lt)  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 180878299

---

UAB „Atamis“  
El. p. [info@atamis.lt](mailto:info@atamis.lt)

2024-10- Nr.

Architektūros padalinio vadovei  
PV / Arch  
Ievai Puidokaitei  
El. p. [i.puidokaite@atamis.lt](mailto:i.puidokaite@atamis.lt)

### DĖL PRITARIMO PROJEKTO SPRENDINIAMS

Informuojame, kad projekto „Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai) namo, Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav., statybos projektas“ principiniai sprendiniai atitinka STR 1.04.04:2017 1 priedo 2.7. punkto reikalavimus ir su statytoju yra suderinti.

Administracijos direktorė

Lina Leinartienė

Gintautas Lukauskas, tel. +37064606273, el. [gintautas.lukauskas@telsiai.lt](mailto:gintautas.lukauskas@telsiai.lt)

**DETALŪS METADUOMENYS**

<b>Dokumento sudarytojas (-ai)</b>	Telšių rajono savivaldybė
<b>Dokumento pavadinimas (antraštė)</b>	Dėl pritarimo projekto sprendiniams
<b>Dokumento registracijos data ir numeris</b>	2024-10-24 Nr. R7-1782
<b>Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris</b>	-
<b>Dokumento adresatas (-ai)</b>	UAB „Atamis“
<b>Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo</b>	ADOC-V1.0
<b>Parašo paskirtis</b>	Pasirašymas
<b>Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos</b>	Lina Leinartienė Savivaldybės administracijos direktorius
<b>Parašo sukūrimo data ir laikas</b>	2024-10-24 14:35
<b>Parašo formatas</b>	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
<b>Laiko žymoje nurodytas laikas</b>	
<b>Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją</b>	EID-SK 2016
<b>Sertifikato galiojimo laikas</b>	2020-09-24 16:26 - 2025-09-23 23:59
<b>Parašo paskirtis</b>	Registravimas
<b>Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos</b>	Deimantė Administratorius Vyriausiasis specialistas
<b>Parašo sukūrimo data ir laikas</b>	2024-10-24 16:10
<b>Parašo formatas</b>	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
<b>Laiko žymoje nurodytas laikas</b>	2024-10-24 16:11
<b>Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją</b>	EID-SK 2016
<b>Sertifikato galiojimo laikas</b>	2024-05-02 14:14 - 2029-05-01 23:59
<b>Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti</b>	-
<b>Pagrindinio dokumento priedų skaičius</b>	0
<b>Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius</b>	0
<b>Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas</b>	Elpako v.20241017.2
<b>Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)</b>	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-10-24)
<b>Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas</b>	2024-10-24 nuorašą suformavo Deimantė Administratorius
<b>Paieškos nuoroda</b>	-
<b>Papildomi metaduomenys</b>	-

**PAVADINIMAS** Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų – daugiabučiai pastatai) namo, Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav., statybos projektas (projekto koregavimas)

**STATYTOJAS** Telšių r. savivaldybės administracija

**STADIJA** Techninis projektas

## PASIRENGIMAS STATYBAI IR STATYBOS DARBŲ ORGANIZAVIMO DALIS

### DOKUMENTŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Nr.	Dokumento pavadinimas	Dokumento žymuo	Lapų sk.	Laida
1.	Statinio projekto sudėties žiniaraštis	AT-17A-1123-XX-TP-SO-PSZ	1	B
2.	Projekto dalies aiškinamasis raštas	AT-17A-1123-XX-TP-SO	40	B

### BREŽINIŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Nr.	Dokumento pavadinimas	Dokumento žymuo	Lapų sk.	Laida
1.	Statybvietės planas	AT-17A-1123-00-TP-SO.B-01	1	B

### PRIEDAI

Nr.	Dokumento pavadinimas	Lapų sk.
1.	Statinio projekto dalies vadovo kvalifikacijos atestatas	1
2.	Projekto dalių suderinimai	1
3.	Telšių r. savivaldybės administracijos sprendimas „Dėl pritarimo projekto sprendiniams	2

B	2024-09	Sprendinių korekcija pagal 2024-05-06 sutarties AT-24A-2214 pridą Nr.1 – projektavimo užduotis				
A	2017-12-05	Statybos leidimui, konkursui. Keičiama paskirtis, didinamas butų skaičius, koreguojama pagal galiojančius teisės aktus				
0	1992-09-29	Statybos leidimui				
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimo priežastis (jei taikoma)				
Atestato Nr.	 Žirmūnų g.139-321, Vilnius Tel.: (8~5) 272 83 34			STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų – daugiabučiai pastatai) namo, Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav., statybos projektas (projekto koregavimas)		
A 1987	PV	I. Puidokaitė		2024	Dokumento pavadinimas:	Laida
34059	PDV	B. Jurevičius		2024	Pasirengimas statybai ir statybos darbų organizavimas	B
	INŽ.	G. Barysas		2024		
LT	Užsakovas: Telšių rajono savivaldybės administracija Statytojas: Telšių rajono savivaldybė			Dokumento žymuo: AT-17A-1123-XX-TP-SO	Lapas	Lapų
					1	40

## **BENDROJI DALIS**

Gyvenamojo namo statybos projektas parengtas vadovaujantis Statybos įstatymu ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais statinio saugos ir paskirties reikalavimus, teisės aktais, reglamentuojančiais esminius statinio reikalavimus ir kitais teisės aktais, teritorijų planavimo ir normatyviniais statybos techniniais dokumentais, normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais.

Gyvenamojo namo statybos techninio projekto pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo dalis parengta vadovaujantis:

- XII-2573 Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;
- I-2223 Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas;
- IX-1672 Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (galiojanti suvestinė redakcija 2024-11-01);
- Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (Žin., 2002, Nr. 64-2569);
- STR 1.01.05:2007 Normatyviniai statybos techniniai dokumentai;
- STR 1.04.04:2017 Statinio projektavimas, projekto ekspertizė;
- STR 1.05.01:2017 Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas;
- STR 1.01.03:2017 Statinių klasifikavimas;
- STR 1.06.01:2016 Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra;
- STR 1.03.01:2016 Statybiniai tyrimai. Statinio avarija;
- STR 2.01.08:2003 Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas, (galioja nuo 2011-02-09);
- HN 33:2011 Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje;
- DT 5-00 „Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje“;
- Darbuotojų saugos ir sveikatos pavyzdiniai nuostai, patvirtinti LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016-06-14 įsakymu Nr. A1298/V-575;
- Kėlimo kranų saugaus naudojimo taisyklės (Žin., 2010, Nr. 112-5717);
- Kelimo kranų saugaus naudojimo rekomendacijos, patvirtintos LR valstybinės darbo inspekcijos prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022-12-20 įsakymu Nr. EV-303;
- Želdinių apsauga, vykdam statybos darbus, taisyklės, parvirtintos LR Aplinkos ministro 2010-03-15 įsakymu Nr. D1-193 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-12-24);
- Atliekų tvarkymo taisyklės, parvirtintos LR Aplinkos ministro 2017-10-14 įsakymu Nr. D1-831 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2024-10-09);
- Topografinis planas;
- Projektavimo užduotis;
- Projekto bendroji dalis;
- Projekto architektūrinė dalis;
- Projekto konstrukcinė dalis;
- Statomo pastato projektinių inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų ataskaita.
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų“ (Žin., 2003, Nr. 40-1820);
- Darbuotojų sauga ir sveikata statyboje. V. Kitinas. 2003;
- Tipinių statybos procesų technologijos ir darbo organizavimo reglamentai. V. Kitinas, 2007 m.
- Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės; (Žin., 2007, Nr. 10-403);
- Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės (Žin., 2010, Nr. 99-5167; Žin., 2011, Nrr. 100-4727; Žin., 2012, Nr. 118-5970)
- Statomo pastato projektinių inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų ataskaita. Vilnius 2016 m.;
- „Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai“; (Žin., 2000, Nr. 3-88; 2005.10.17 įsakymas A1-271);
- „Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai“ (2007.11.26 įsakymas Nr. A1-331).

### **Pastato esamos būklės tyrimas**

Projektuojamas objektas – Ryškėnų miestelyje, adresu Žarėnų g. 16, Ryškėnų k., Ryškėnų sen., Telšių r. sav. Miestelis į pietus nuo Telšių greta rajoninio kelio 4601 – Žarėnų g.

Patekimas į sklypą iš šiaurės vakarų pusės. Aplinkiniai sklypai šiaurinėje pusėje užstatyti mažaaukščiais pastatai. Kaimyniniai sklypai pietuose ir vakaruose statiniais neužstatyti. Sklypo rytinėje dalyje – rajoninis kelias.

Greta projektuojamos teritorijos nėra jokių kultūros paveldo vertybių, kurios darytų įtaką projektuojamam statiniui.

Projektuojamoje teritorijoje (sklype) esamas daugiabutis pastatas, kuriam rengiamas projekto koregavimas (projekto A ir B laidos), numatant paskirties keitimą, butų skaičiaus keitimą.

Statinio techninės būklės tyrimo ataskaita pateikta tyrimo aktė SDE Nr. 17-58E UAB „Baltų būstas“.

Statomas pastatas, neturi avarinės būklės požymių.

Pastato pamatų pado plotis yra pakankamas, kad ant esamų pagrindų atlaikytų esamas ir papildomas, ekspertizės dalyje numatytas apkrovas.

Papildomo aukšto perdangai ir denginiui įrengti naujas plokštės.

Rekonstruojant rūšį į cokolinį aukštą:

- pašalinti senas grindis, pagilinus pagrindo gruntą;
- iškirsti angas langams, tinkamai sustiprinant;
- užtikrinti pakankama pamatų įgilinimą, apsaugant nuo grunto peršalimo.

Pamatų būklės įvertinimas.

Esamų pamatų būklė patenkinama. Pastato pamatai dalyje, kurioje įrengtas rūšys, sudaryti iš keturių eilių surenkamų 0,4 m pločio gelžbetonio blokų, su 1,0 m praplatinimu. Jų padas yra ties 132,85 m altitudė. Pamatai pakloti 1,2 m...1,9 m giliau žemės paviršiaus, į vidutinio stiprumo smėlingą dulkingą molį.

Pastato 0,000 atitinka 134,75 absoliutinė altitudė.

### **Geologinės ir hidrologinės sklypo sąlygos**

Statybos sklybo inžinerinės geologinės ir hidrogeologinės sąlygos pateiktos geologinių tyrimų ataskaitoje UAB „GeoFirma“.

Gruntų fizinės ir mechaninės sąvybės:

- piltinis gruntas nustatytas iki 0,8...1,3 m gylio; jį sudaro perkastas smėlingas dulkingas molis ties Gr. 1 ir 3, vidutinio stiprumo – labai stiprus, o ties Gr. 2 yra silpnas.
- Gilliau vyrauja moreninis smėlingas dulkingas molis, ties Gr. 2 iki 2,5 m gylio silpnas su puraus smėlio tarp sluoksniu, likusiame pjūvyje vidutinio stiprumo;
- Tyrimų metu požeminis podirvio vanduo nustatytas lokaliai, tik Gr. 2, gylyje 2,25 m (abs. Alt. 137,72), kuris talpinasi dulkingame smulkiame smėlyje ir atsižvelgiant į tai, kad dėl atsiradusio vandens nuo liūčių ar tirpsmo sniego iškasose vandens pašalinimas galimas atviruoju būdu, Taikyti šiame objekte gruntinio vandens pažeminimui adatinis filtrus nėra tikslinga, be to ir brangu.

Vykdant vandens pažeminimo darbus, turi būti numatomos priemonės, apsaugančios iškasas, šlaitus ir šalia esančius įrenginius nuo stabilumo praradimo. Siekiant išvengti šlaitų ir dugno pastovumo pažeidimų vandens lygio pažeminimo greitis, turi atitikti požeminio vandens žemėjimo greitį.

### **Klimatinės sąlygos**

Telšių rajono savivaldybėje pagal RSN 156-94 „Statybinė klimatologija“:

- vidutinis vyraujančių kryptų vėjo greitis 3,2 m/s,
- absoliutus metinis vėjo greičio maksimumas 30 m/s (1972).
- Vidutinė metinė oro temperatūra yra 5,9 °C.

- Vidutinė temperatūra šilčiausią mėnesį (liepą) yra 16,4 °C,
- šalčiausią metų mėnesį (sausį) -4,7°C.
- Absolutus oro temperatūros metinis maksimumas buvo 32,8°C (1940 m.),
- absolutus oro temperatūros metinis minimumas buvo -36,4 °C (1942 m.).
- Metinis vidutinis santykinis oro drėgnumas 81 %.
- Vidutinis kritulių kiekis per metus yra 788 mm,
- absolutus paros kritulių maksimumas 103,8 mm (1978 m.).
- Vidutinis sniego dangos storis per žiemą 21 cm,
- didžiausias dekadinis sniego dangos storis 72 cm.
- Maksimalus dirvožemio įšalimo gylis galimas vieną kartą per 10 metų – 110cm, per 50 metų – 150cm.

Pagal administracinio rajono ribas sniego apkrovos rajonas II, 1,6 kN/m<sup>2</sup>.

Pagal administracinio rajono ribas vėjo apkrovos rajonas I, 24 m/s. .

### **Projektiniai sprendiniai**

#### **Pagrindinės pastatų laikančios konstrukcijos**

##### Bendri duomenys

Pastato karkasas – mūrinės sienos su surenkamomis perdangomis. Ant pastato suprojektuojamas papildomas aukštas, kurį sudaro mūrinės sienos, kurios rėmiasi ant apačioje esančių sienų. Stogui perdengti naudojamas surenkamos perdangos iš blokelių.

##### Sienos

Virš trečio aukšto sienos mūrijamos iš blokelių ir armuojamos tinklą.

##### Perdenginys

Perdangos virš 3-o ir 4-o aukštų – tai sijų ir blokelių perdangos, kurios susideda iš lengvų gelžbetonio sijų su erdvine plieno santvara, tuščiaidurių betoninių ar keraminių blokelių bei monolitinio betono, kuris yra liejamas statybos aikštelėje.

##### Metalo konstrukcijos

Pastato sąramos ir sijos stogeliams virš įėjimų ir balkonų projektuojamas iš metalo konstrukcijų, jį sudaro plieninių sijų sistema. Numatytos kelių skirtingų ilgių sijos. Sijos projektuojamos iš dvitėjinio skerspjuvio profilių. Visos plieninės konstrukcijos gaminamos gamykloje pagal darbo projekto brėžinius, ir pristatomos į statybvietę nugruntuotos.

##### Stogo šiltinimas, stogo danga

Plokščio stogo šiltinimui ant surenkamos perdangos iš blokelių naudojama trisluoksnė šilumos izoliacijos klojimo sistema. Stogo dangai naudojama 2 sl. ruloninė prilydoma.

#### **Pastato bendrieji techniniai rodikliai**

1. Pastato paskirties rodikliai (gamybos, kitos planuojamos ūkinės veiklos, paslaugų apimtis, butų, vietų, lovų, bendras ir aptarnaujamų žmonių skaičius, kiti rodikliai).		29 butai
2. Pastato bendrasis plotas.*	m <sup>2</sup>	1941,45
2.1. Gyvenamųjų patalpų plotas	m <sup>2</sup>	1661,97

2.2. Pagalbinis plotas	m <sup>2</sup>	279,48
3. Pastato naudingasis plotas. *	m <sup>2</sup>	1941,45
4. Pastato tūris.*	m <sup>3</sup>	8541
5. Aukštų skaičius.*	vnt.	4
6. Pastato aukštis. *	m	13,97
7. Butų skaičius (gyvenamajame name), iš jų:	vnt.	29
7.1. 1 kambario	vnt.	0
7.2. 2 kambarių	vnt.	12
7.3. 3 kambarių	vnt.	11
7.4. 4 kambarių	vnt.	6
8. Energinio naudingumo klasė		A
9. Pastato (patalpų) akustinio komforto sąlygų klasė		C
10. Statinio atsparumo ugniai laipsnis		I

### **Darbovietės įrengimas statybvietėje**

1. Statybos aikštelė aptveriamą laikina tvora (žiūr. statybvietės planą). (Gyvenvietėse ir veikiančių įmonių teritorijose esančios statybvietės turi būti aptvertos, kad į jas nepatektų pašaliniai asmenys. Statybviečių aptvarų aukštis turi būti ne žemesnis kaip 1,6 m. Aptvarai, esantys šalia masinio žmonių judėjimo kelių, turi būti ne žemesni kaip 2 m, su vientisu apsauginiu stogeliu, apsaugančiu nuo krentančių daiktų (žiūr. "Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje. DT 5-00", II skyrius 20 p.).

Aptvėrimui panaudotinas medžiagas ir jos konstrukciją derinti su miesto komunalinėmis tarnybomis. Rekomenduojama statybvietės aptvėrimui naudoti įprastą metalinio tinklo atskirų srgmentų ir armuoto polietileno plėvelės aptvarą. Įrengiami įvažiavimo/išvažiavimo į kvartalinį įvažiavimą vartai.

Statybos aikštelėje prie esamų laikinų kelių pastatomi įspėjamieji ženklai ribojantys greitį ir atskiriantys pėsčiųjų ir autotransporto eismą.

Evakuaciniams keliams objekte panaudojami laikini statybvietės keliai, kurie privalo būti neužstatyti neveikiančiomis mašinomis, mechanizmais bei statybiniais gaminiais ir medžiagomis.

Prie įvažiavimo/išvažiavimo vartų iš išorės pusės pastatomi stendas su įspėjamaisiais ženklais apie padidinto pavojingumo zoną.

Statybos darbų teritorijoje statybos darbų periodui prie esamų ir laikinų kelių pastatomi įspėjamieji ženklai ribojantys greitį ir atskiriantys pėsčiųjų ir autotransporto eismą.

Prie įvažiavimo/išvažiavimo vartų iš išorės pusės pastatomi stendas su įspėjamaisiais ženklais apie padidinto pavojingumo zoną.

Evakuaciniams keliams objekte panaudojami mokyklos teritorijoje esami keliai, kurie privalo būti neužstatyti neveikiančiomis mašinomis, mechanizmais bei statybiniais gaminiais ir medžiagomis.

2. Laikina visa būdinga statybvietei infrastruktūra įrengiama aptvertos aikštelės rytiniame pakraštyje.

3. Statybinių medžiagų laikinam sandėliavimui statybvietės plane yra numatytos laikinos vietos. Laikinos sandėliavimo vietos įrengiamos ant tvirto pagrindo.

Sandėliuojamų gaminių ir medžiagų kiekiai neturi būti pernelyg dideli. Sandėliuojamų medžiagų kiekius bei jų asortimentą statybos darbų vadovai turi nurodyti statybos darbų technologijos dokumentuose.

4. Pastatų statybos procese susidariusių smulkių statybinių atliekų nekenksmingų aplinkai ir žmonių sveikatai statybų aikštelėje yra numatytos laikinos jų kaupimo (konteinerių pastatymo) vietos.

Visos statybinės atliekos turės būti tvarkomas pagal „Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės“, patvirtintas aplinkos ministro 2017 m. spalio 14 d. Įsakymu Nr. D1-831.

5. Aptvertoje statybos teritorijoje prie laikinų pastatų ir pastatomas priešgaisrinis postas (skydas). Be to priešgaisriniai postai gali būti įrengti prie statomų pastatų ar jų viduje. Priešgaisriniai postai turi būti aprūpinti visu būtinu inventoriu pagal Lietuvoje galiojančias gaisrinės saugos taisykles.

6. Statybvietėje prie autotransporto išvažiavimo krypties laikinai įrengiama statybinio autotransporto važiuoklių apvalymo vieta (p7ostas).

7. Statybvietės teritorijoje prie buitinių patalpų yra numatyta laikina biotualetų pastatymo vieta.

8. Pirmosios medicininės pagalbos priemonės (vaistinė) su visa būtinais pirmosios medicininės pagalbos medikamentais ir kitomis medicininėmis priemonėmis laikomas butinėse patalpose ir pagal darbų vadovus nurodytose darbo zonose.

Įvykus sunkiam susižeidimui ar kitai traumai, nukentėjusiam pirmiausia vietoje, pagal galimybes, suteikiama pirmoji medicininė pagalba bei iškviečiama bendruoju pagalbos telefonu Nr. 112 greitoji medicininė pagalba ir, nedelsiant, apie įvykį pranešama teritorinei darbų saugos inspekcijai.

9. *Vanduo buitiniams poreikiams ir gamybai* – prisijungiama prie statybvietėje esamo vandentiekio (šulinys Nr.181, žiūr. statybvietės planą) .

Geriamas vanduo bus tiekiamas iš prekybos tinklų uždaroje plastikinėse talpose.

10. *Elektros energija*. Pagal papildomas išduotas sąlygas: buitiniams poreikiams statybos periodui nuo greta esamų 0,4 kV orinių elektros tinklų, (žiūr. Statybvietės planą); gamybos reikmėms (bokštiniam kranui) elektros energija numatoma tiekti nuo nuo Žarėnų gatvėje esamos TP.

11. statybos metu (apsaugai nuo griūtis) privalo būti išramstytos konstrukcijos iki tol kol bus suformuotas laikantysis karkasas, išramstymo sprendinius detalizuoti statybos darbų technologiniame projekte Visus energetinių resursų prisijungimus ir perjungimus derinti su tuos tinklus eksploatuojančia įmone.

### **Statybos aikštelės parengiamieji darbai**

Iki statybos pradžios turi būti parengta ir atitinkamai suderinta visa reikiamos apimties projektinė-techninė dokumentacija ir gauti atitinkami statybai leidimai:

- leidimą statyti (parūpina Statytojas);
- leidimą vykdyti žemės darbus;
- leidimus pajungti laikinus elektros ir vandentiekio tinklus į esamas sistemas;
- leidimus pajungti projektinius tinklus į esamas sistemas;
- paskyras-leidimus darbams pavojingose zonose.

Rangovinė organizacija (bendrovė), savo parengtame statybos darbų technologiniame (darbų vykdymo) projekte gali koreguoti arba dalinai keisti, jeigu tai nepakenks darbų kokybei bei nepažeisti darbų saugos reikalavimų, statybos paruošimo ir organizavimo projekte priimtus sprendimus: laikinų inžinerinių tinklų prisijungimo, laikinų pastatų pastatymo ir kitų statinių įrengimo vietas; statybinius mechanizmus ir autotransportą į analogiškus.

Iki pagrindinių statybos darbų pradžios būtina atlikti paruošiamuosius darbus:

- aptverti statybvietės teritoriją;
- pastatyti laikinas buitines, statybos administracines bei statybos apsaugos patalpas, įrengti priešgaisrinį postą;
- įrengti statybos reikmėms laikinas vandens ir elektros energijos tiekimo linijas. Energetinių resursų sunaudojimo apskaitai įrengti atitinkamus apskaitos prietaisus;
- įrengti laikinas statybinių medžiagų sandėliavimo ir atliekų kaupimo aikšteles;
- pastatyti transporto judėjimą reguliuojančius ženklus;
- pastatyti prie statybos sklypo (Žarėnų g.) stendą su informacija apie statomą statinį.

### **Laikini pastatai ir inžineriniai tinklai**

*Vanduo buitiniams poreikiams ir gamybai* – prisijungiama prie statybvietėje esamo vandentiekio (šulinys Nr.181, žiūr. statybvietės planą).

*Elektros energija*. Pagal papildomas išduotas sąlygas: buitiniams poreikiams statybos periodui nuo greta esamų 0,4 kV orinių elektros tinklų, (žiūr. statybvietės planą); gamybos reikmėms (bokštiniam kranui) elektros energija numatoma tiekti nuo nuo Žarėnų gatvėje esamos TP.

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	6	40	B

Visus laikino vandentiekio ir elektros tiekimo tinklų prisijungimus ir perjungimus derinti su tuos tinklus eksploatuojančia įmone. Be to Rangovas, iškilus būtinumui, susiderinęs su Statytoju ir tuos tinklus eksploatuojančia įmone, gali pasirinkti ir kitus laikinų tinklų prisijungimo variantus.

Energetinių resursų apskaitai pastatyti atitinkamus apskaitos prietaisus.

Įrengiant laikinus statinius vadovautis Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu "Dėl buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų" (2003 m. balandžio 24 d. Nr. 501), Lietuvos Higienos norma. HN 70-1997. Gamybinės buities patalpos" (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Vilnius, 1997) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministrų patvirtintais "Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatais" (1998 m. gruodžio 24 d. Įsakymas Nr. 184/282 ir 2002 m. rugsėjo 13 d. įsakymas Nr. 110/479).

Laikinoms buitiniams patalpoms skirtuose vagonėliuose turi būti: drabužinė, drabužių ir avalynės džiovinimo patalpa, prausykla, apšilimo, poilsio ir valgio patalpa. Vienas, iš konteinerinių vagonėlių, turėtų būti skirtas įrankių ir smulkioms statybinėms medžiagoms saugoti. Be to, pagal Statytojo pageidavimą, laikinam sandėliavimui gali būti panaudotas esamas griautinis pastatas.

Pagal rangovo priimtą maksimalų darbuotojų skaičių pamainoje turės būti ir atitinkamai parenkamas reikalingų buitinių patalpų plotas.

Vadovaujančiam personalui kontoros plotas priklausys nuo vadovaujančio personalo skaičiaus.

Prie buitinių patalpų pastatomas kilnojamasis biotualetas. Kitas biotualetas gali būti kilnojamas pagal koncentruotas darbo vietas.

Statybos administracinės ir buitinės patalpos įrengiamos aptvortoje aikštelėje. Išvažiavime iš statybvietės, prie vartų įrengiama statybinio autotransporto važiuoklių apvalymo vieta.

Vieta laikiniams pastatams parenkama taip, kad nepakliūtų po keliamųjų kranų strėlės veikimo pavojinga zona bei nepatektų ant požeminių projektuojamų ir esamų inžinerinių tinklų trasų ar kitų požeminių statinių.

Rangovas pateikia ir sumontuoja visų patalpų baldus bei įrenginius. Priklausomai nuo patikslinto poreikio Rangovas, gavęs Statytojo sutikimą, gali keisti savo užimamų patalpų plotus.

Techninės ir autorinės priežiūros kambaryje Rangovas turi įrengti telefoną, faksą, kopijavimo aparatą, kompiuterį su Microsoft Office ir Autocad (Viewer) programomis bei patikimu Interneto ryšiu.

Techninės ir autorinės priežiūros tarnybą, esant būtinybei, Rangovas, pagal galimybes, aprūpina lengvuoju transportu. Minimas techninės ir autorinės priežiūros aprūpinimas techninėmis-organizacinėmis ir transporto priemonėmis yra rekomendacinio pobūdžio. Tokiomis ar kitomis darbo techninėmis-organizacinėmis ar autotransporto priemonėmis aprūpinimas, jeigu tai aktualu, turėtų būti numatytas rangos sutartyje ar kitame papildomame susitarime.

Paprastai tai šiais laikais dauguma ar net visas šias priemones turi patys autorinės bei techninės statybos prižiūrėtojai.

Laikinoms statybos administracijos ir buitiniams patalpoms gali būti panaudojami konteineriniai vagonėliai.

Planuojamas maksimalus statybos aikštelės šalto vandens poreikis m<sup>3</sup> per pamainą yra:

1. Buities reikmėms (max)	0,3
2. Gamybos tikslams (max)	0,7

-----  
Viso 1, m<sup>3</sup>/pam.

Karštas vanduo numatytas ruošti buitiniuose patalpose įrengtais elektriniais tūriniais vandens pašildytojais (80 l talpos – 1 vnt., 60 l talpos – 1 vnt.).

Planuojamas statybos aikštelėje elektros energiją naudojamų įrenginių maksimalus suminis elektros energijos galingumas kW :

1. Darbo zonų apšvietimas	5,8
2. Administracinių ir buitinių patalpų apšvietimas ir šildymas	10,4
3. Karšto vandens gamyba	5,8
5. Statybos įrankiai ir mechanizmai	44,0

Rangovas turi paruošti laikinų elektros apšvietimo ir jėgos tinklų projektą, suderinti su Statytoju ir, jeigu reikalaujama, su elektros tinklų eksploatavimo tarnybomis, įrengti juos pagal galiojančias elektros įrenginių įrengimo taisykles. Aikštelės apšvietimo ir jėgos tinklas tiesiamas ant gelžbetoninių atramų oriniais izoliuotais kabeliais. Teritorijos apšvietimui naudojami lauko šviestuvai su aukšto slėgio 150 W natrio lempomis. Elektros kabelio atvedimo vietoje pastatoma skirstymo jėgos spinta. Laikinoms statybos administracijos ir buitiniams patalpoms įrengiama atskira tinklo atšaka, kad įvairūs elektros tinklo atjungimai statybos aikštelėje netrikdytų kompiuterių ir kitų ofiso įrenginių darbui. Laikinojo telefono ryšio ir E-pašto ryšio įvedimo klausimą Rangovas sprendžia derindamas su "Telia LT" tarnyba ar kitais ryšio operatoriais.

Baigdamas atlikti statybos ir montavimo darbus Rangovas privalo iškelti visus laikinus pastatus, demontuoti laikinas komunikacijas, išardyti laikinus kelius, kokybiškai suremontuoti naudotus esamus kelius ir statybos aikštelėje ir už jos ribų, sutvarkyti ir apželdinti teritoriją.

### **Pastatų komplekso statybos technologinis eiliškumas**

Gyvenamojo namo abu korpusai statomi vienu metu ir lygiagrečiai.

Pastato antžeminės dalies statybai siūloma panaudoti stacionarų bokštinių kraną ZBK 80, (ZBK 100)

Rekomenduojama pastato statybos sustambinta seka:

- nuardomas esamas asbocentinių lakštų (šiferio) stogas;
- demontuojamos stogodangą laikančios medinės konstrukcijos;
- demontuojama 3-ojo aukšto perdanga;
- statomas ketvirtas aukštas;
- įrengiamas stogas
- statomos vidaus sienos ir pertvaros;
- įrengiami langai ir durys;
- tiesiami požeminiai tinklai (vandentiekis, buitiniai bei lietus nuotekų tinklai, įrengiamas drenažas);
- atliekamas pastatų kabelinių linijų ir vamzdynų instaliavimas (elektros, vandentiekio, nuotekų, šildymo, elektroninių ryšių);
- apdailos, santechninės bei elektrinės įrangos (prietaisų) montavimas;
- atliekami vidaus ir išorės apdailos darbai;
- sutvarkoma aplinka.

### **Gamybinės, ūkinės ar kt. veiklos ribojamas**

Rekonstruojamas pastatas yra gyvenamosios paskirties, todėl jame nebuvo vykdoma jokia gamybinė, ūkinė ar kitokia veikla. Pastatas bus pilnai atlaisvintas ir perduotas statybos konkursą laimėjusiam Rangovui.

**Preliminarinis sustambintas darbų eiliškumo grafikas**

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Darbo mėnesiai					
		1	2	3	4	5	6
1.	Statybos aikštelės parengimas						
2.	Esamo stogo ir stoga laikančių konsrtrukcijų ardymas						
3.	4-ojo aukšto statyba						
4.	Vidaus pertvarų ir sienų pastatymas						
5.	Durų ir langų užpildymas						
6.	Vidaus inžinerinės sistemos (vandentiekis, nutekos, elektros tinklai)						
7.	Išorės inžineriniai tinklai (vandentiekis, buitis ir lietaus nuotekos, drenažas, elektros tinklai)						
8.	Vidaus ir išorės apdaila						
9.	Aplinkos sutvarkymas						

**Pastabos:**

1. Dėl rangovo techninių priemonių ir turimų resursų, susiderinus su Statytoju, statybos technologinis eiliškumas gali būti ir kitoks.
2. Pagrindinio priestato statybai (surenkamų konstrukcijų montavimui) gali būti panaudojamas Bokštinis kranas „ZBK-80“.

**Gaminių sandėliavimas**

Sandėliavimo vietos (gelžbetonio, medienos, metalo gaminiams ir pan.) įrengiamos lauke. Medžiagų sandėliavimas turi būti nurodytas technologinio projekto schemose.

Apšiltinimo ir apdailos medžiagos sandėliuojamos esamuose pastatuose, laikinai įrengtose sandėliavimo patalpose, prireikus įrengiamos uždaros laikinos sandėliavimo vietos.

Suskystintų dujų balionai sandėliuojami atskirai nuo medienos, popieriaus ir kitų degių medžiagų. Juos griežtai draudžiama sandėliuoti kartu su degiomis cheminėmis medžiagom.

Sandėliavimui skirtos atskiros patalpos kuriose sienos ir lubos iš sunkiai užsidegančių medžiagų, jose nevyksta jokie darbai ir nevaikšto žmonės. Suskystintų dujų balionų sandėliavimo vietoje yra lengvai pasiekiamas gesintuvas. Šios patalpos nuolat vėdinamos. Įėjimas į šią patalpą paženklintas specialiais įspėjamaisiais ženklais.

Į objekto teritoriją atvežti gaminiai, iškraunami į įrengtas krovinių sandėliavimo aikšteles. Gaminiai sandėliuojami pagal gaminių sandėliavimo schemas.

Norint sandėliuoti statybines medžiagas kitiems savininkams priklausančioje žemėje rangovinė organizacija privalo gauti raštišką sutikimą.

Medžiagos, dirbiniai, gaminiai bei įrenginiai turi atitikti Lietuvos Respublikoje galiojančių normatyvinių dokumentų reikalavimus, turėti atitikties sertifikatus arba atitikties deklaracijas ir atitikti techninėse specifikacijose nurodytiems reikalavimams.

Nenaudotinos degios ir degimą palaikančios medžiagos. Visos į statybietę pateikiamos medžiagos turi būti gamintojo įpakavime su etiketėmis ir dokumentais, patvirtinančiais tapatybę.

Sandėlių ir statybinių sandėliavimo aikštelių išdėstymas turi užtikrinti mažiausią statybinių mašinų, mechanizmų ir darbininkų judėjimą statybos aikštelėje, mažiausią pakrovimo ir iškrovimo operacijų skaičių, patogų privažiavimą, saugias darbo sąlygas.

Išdėstant sandėlius laikomasi tokių reikalavimų:

- uždari sandėliai pageidaujama, kad būtų ne krano veikimo zonoje, bet kuo arčiau darbo, ruloninės ir apšiltinimo medžiagos turi būti laikomos kiek galima arčiau keltuvų;
- medžiagas sandėliuoti pagal medžiagų gamintojų rekomendacijas. Vykdamas darbus, draudžiama medžiagas ir konstrukcijas laikinai arba pastoviai sandėliuoti laiptinėse, koridoriuose ir praėjimuose.
- sandėliuoti gruntą ir medžiagas virš esamų veikiančių inžinerinių tinklų draudžiama.

### **Žemės darbai**

Prieš planuojamų darbų pradžią Rangovas privalo gauti kasimo ir aptvėrimo leidimą Telšių r. savivaldybės nustatyta tvarka (žiūr. LR AM 2024-06-18 įsakymą Nr.. D1-202 „Leidimo vykdyti žemės kasimo darbus išdavimo ir panaikinimo tvarkos“).

Prieš planuojamų darbų pradžią gauti kasimo ir aptvėrimo leidimą Telšių rajono savivaldybės nustatyta tvarka (<https://telsiai.lt/gyventojams/ekonomika-ir-turto-valdymas/licencijos-ir-leidimai> ). Esant poreikiui koreguoti statybos darbų organizavimo planą, laikinų eismo ribojimų schemą turi parengti darbų rangovas ir nustatyta tvarka suderinti su Telšių rajono savivaldybe. Darbų vietų aptvėrimus vykdyti vadovaujantis Automobilių kelių darbo vietų aptvėrimo ir eismo reguliavimo taisyklėmis T DVAER 12.

Objekte žemės darbams ir kitų požeminių komunikacijų tranšėjų kasimui panaudojami ekskavatoriai su 0,3 - 0,4 m<sup>3</sup> kaušo talpa bei iki 50 kW galingumo buldozeris.

Tose vietose, kur yra esamos požeminės komunikacijos, o ypač elektros, kontrolės kabeliai, kanalai ir dujotiekio tinklai, rangovui reikia imtis visų atsargumo priemonių dirbant su žemės kasimo įrenginiais. Tose zonose, kur pavojus pažeisti tokius įrenginius yra realus, kasimo darbus reikia atlikti rankiniu būdu. Žemės kasimo mašinų panaudojimas tokiose zonose, kur tie įrenginiai veikia, galimas tik gavus leidimą iš tų komunikacijų eksploatuojančių organizacijų.

Vykdamas kasimo darbus šalia požeminių įrenginių, pamatų, šulinių kanalų, kabelinių komunikacijų ir kelių (gatvių) juos reikia sutvirtinti atitinkamomis palaikančiomis laikinosiomis konstrukcijomis.

Tuo atveju, kai rangovas, atlikdamas požeminius darbus, susiduria su projekto brėžiniuose nenurodytais įrenginiais arba komunikacijomis, jis privalo nedelsiant informuoti statybos techninį prižiūrėtoją dėl minėtų įrenginių dispozicijos ir jų nurodytais būdais apsaugoti, išlaikyti arba pašalinti minėtus įrenginius arba komunikacijas. Tik tada leidžiama tęsti darbus toje zonoje.

Visos žemės darbų zonos turi būti aptvertos ir įrengti įspėjimo ženklai, informuojantys apie tai, jog netoliese yra pavojaus zona.

Baigus mechanizuotu būdu grunto kasimą iki nurodytos altitudės (10 cm aukščiau projektuojamų altitudžių – šis sluoksnis nukasamas rankiniu būdu), pagrindas patikrinamas ar nėra silpnų ar išmirkusių gruntų. Tokie gruntai turi būti pašalinti iki statybos techninio prižiūrėtojo nurodyto gylio ir užpilti kitu patvariu smėliniu gruntu, jį sutankinti arba panaudoti liesą betoną kaip sutankinto grunto pakaitalą. Užpiltas smėlinis gruntas turi būti ypatingai gerai sutankintas.

Žemės darbai vykdomi pagal DT 5-00 nurodymus ir reikalavimus, prisilaikant atitinkamose, priklausomai nuo iškasos gylio bei grunto kategorijos, lentelėse nurodytų kasamos iškasos šlaitų nuolydžių. *Visas augalinis bei kitas mineralinis iškastas ir atliekamas gruntas pakraunamas į autosavivarčius ir išvežamas į rajono savivaldybės ar seniūnijos nurodytą sąvartą.*

Užpylimui naudojamas projekto nurodytas gruntas. Negalima naudoti gruntų jei juose yra organinių ar kitų priemaišų bei neturi jame būti tirpstančių druskų.

### **Darbuotojų sauga ir sveikata.**

#### ***Bendrosios nuostatos.***

Prieš pradėdamas žemės darbus, požeminių komunikacijų vietas turi būti paženklintos.

Gatvėse, arti gyvenamųjų vietų esančios tranšėjos ir pamatų duobės turi būti aptvertos, ant aptvarų pakabinti įspėjamieji ženklai ir užrašai, o naktį įrengtas signalinis apšvietimas.

Prieš pradėdamas vykdyti žemės darbus veikiančių inžinerinių tinklų ir statinių apsaugos zonose (elektros, kitų kabelinių tinklų, šilumos tinklų, dujotiekio) būtina su juos naudojančių įmonių atstovais suderinti saugos

priemonės, įvykdyti jų nurodymus (šie nurodymai gali būti duodami žodžiu, bet patikimiau įteikiami raštu arba įrašomi į statybos darbų žurnalą) ir žemės darbus vykdyti tik dalyvaujant pačiam darbų vadovui.

Atkasti elektros kabelius ir dujotiekio linijas leidžiama tik rankiniu būdu kastuvais, atsargiai juos smeigiant.

Kai statybos aikštelėje naudojamų požeminių inžinerinių tinklų ir statinių vietos tiksliai nežinomos, žemės darbus leidžiama vykdyti tik dalyvaujant komunikacijas naudojančių įmonių atstovams.

Lipti į pamatų duobes ar tranšėjas leidžiama ne siauresnėmis kaip 0,6 m lipynėmis su turėklais arba atremiamomis kopėčiomis. Kasti gruntą pasikasant draudžiama. Iš pamatų duobės ar tranšėjos išmestą gruntą reikia laikyti ne arčiau kaip 0,5 m nuo jos krašto.

#### *Darbų sauga kasant tranšėjas.*

- Naudoti tik išbandytus ramstomuosius skydus.
- Naudojant ramsčius būtina laikytis gamintojo instrukcijos.
- Ujungiamosios ramsčių dalys turi būti sujungtos jungėmis.
- Ramstomieji skydai turi išsikišti virš grunto ne mažiau kaip 10 cm.
- Atstumas tarp ramstomojo skydo krašto ir iškasto grunto turi būti ne mažesnis kaip 60 cm.
- Kasant didesnio kaip 80 cm pločio tranšėjas, būtina įrengti perėjimų tiltelius, kurių plotis turi būti ne siauresnis kaip 0,5 m.
- Jei kasamų tranšėjų gylis viršija 1,3 m, perėjimo tilteliai iš abiejų šonų turi turėti turėklus.

Visais atvejais darbų vadovas privalo apžiūrėti iškasę ir nustatyti grunto būseną. Prireikus jis turi imtis priemonių apsaugoti darbininkus nuo galimų nelaimingų atsitikimų darbo metu.

#### *Darbų sauga dirbant ekskavatoriais.*

Žemės kasimo ekskavatoriais darbus reikia atlikti vadovaujantis technologine schema. Ekskavatoriais leidžiama dirbti ne jauniems kaip 18 metų asmenims, pasitikrinsiems sveikatą, apmokytiems saugių darbo metodų ir turintiems pažymėjimą, leidžiantį valdyti ekskavatorių.

Ekskavatoriaus mašinistas turi žinoti ekskavatoriaus naudojimo instrukcijos reikalavimus ir jų laikytis.

Mažiausias ekskavatoriaus judančių dalių atstumas iki statybvietyje esančių objektų – 0,5 m.

Draudžiama būti žmonėms ekskavatoriaus strėlės veikimo spindulio zonoje plius 5 m.

Darbo pertraukos metu ekskavatorių reikia atitraukti nuo tranšėjos krašto ne mažesniu kaip 2 m atstumu, kaušą nuleisti ant žemės. Taip pat kaušas turi būti nuleistas ant žemės jo valymo metu.

Važiuojančio venakaušio ekskavatoriaus strėlė turi būti tiksliai nukreipta važiavimo kryptimi, o kaušas pakeltas nuo žemės 0,5 – 0,7 m. Važiuoti ekskavatoriumi su pakeltu grunto pripildytu kaušu **draudžiama**.

Iš pamatų duobės ar tranšėjos iškastą gruntą reikia laikyti ne arčiau kaip 0,5 m nuo jų krašto.

Pakraunant gruntą į automobilius, perkelti ekskavatoriaus kaušą viš automobilio kabinos draudžiama.

Atlikti žemės kasimo darbus be paskyros-leidimo požeminių komunikacijų apsauginėse zonose draudžiama. Taip pat draudžiama ekskavatoriumi kasti gruntą arčiau kaip 50 cm iki esmų požeminių komunikacijų.

Reguluoti, valyti, tvirtinti ir tepti mechanizmus ir mazgus ekskavatoriaus veikimo metu draudžiama.

#### *Kolektyvinės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

*Ramstymo priemonės.* Kasant tranšėjas, tranšėjų sienos turi būti stiprinamos tipinėmis inventorinėmis ramstymo priemonėmis. Sienos gali būti neramstomos kasnat gruntą: supiltinį ir žvyro iki 1 m; priesmėlio ir priemolio – iki 1,25 m; molio – iki 1,5 m; ypač tankų molio gruntą – iki 2 m.

*Aptvarai.* Atlektant žemės darbus naudotini apsauginiai ir signaliniai aptvarai.

Apsauginiais aptvarais aptveriamos iškasos ir tranšėjos, kur horizontalių paviršių aukščio skirtumas viršija 1,3 m. Tranšėjų ir iškasų aptvėrimui paprastai naudojami inventoriniai aptvarai.

Signaliniais aptvarais aptveriamos grunto skleidimo, lyginimo ir tankinimo zonos.

*Draudžiamieji ženklai.* Jais ženklinamos pavojingos žemės mechanizmų ir transporto priemonių veikimo zonos.

*Lipynės.* Darbininkams lipti į iškasas reikia pastatyti ne siauresnes kaip 0,6 m pločio lipynes su turėklais.

*Geriamasis vanduo.* Žemkasių brigada, ypač šiltuoju periodu, aprūpinama sandarioje talpoje laikomu geriamuoju vandeniu ir vienkartiniais puodukais.

*Asmeninės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

Žemkasiai turi būti aprūpinti atitinkančiais Lietuvos standartus apsauginiais šalmais ir metų sezonui atitinkamais apsauginiais darbo drabužiais, pirštinėmis ir avalyne.

**Betono ir gelžbetonio darbai**

Betonavimui klojiniai turi būti inventoriniai arba paskaičiuoti normatyvinių apkrovų poveikiams ir įrengiami tiksliai pagal betonuojamų konstrukcijų matmenis ir padėtį. Jų konstrukcija turi atlaikyti sukręsto betono ir papildomus krūvius. Klojinių medžiagas ir jų konstrukciją pasirenka Rangovas. Visais atvejais jis turi užtikrinti leistinus nuokrypius ir paviršiaus kokybę. Klojinių paviršiai turi būti tokios kokybės, kad atitiktų išbetonuotoms konstrukcijoms keliamus reikalavimus, suteikiantys betonui lygų ir glotnų paviršių, be pastebimų raukšlių, atplaišų, išsikišimų ir kitokių defektų.

Armavimo darbai susideda iš dviejų pagrindinių procesų: armatūros gaminių ruošimo ir jų sudėjimo į betonuojamos konstrukcijos klojinius. Armatūros gaminiai ir įdėtinės detalės turi būti pagamintos pagal Lietuvoje galiojančias normas ir taisykles.

Reikiamas armatūros apsauginio sluoksnio storis fiksuojamas betoniniais, cementiniais arba plastmasiniais padėklais (sprastukais), o reikiami atstumai tarp armatūros strypų ir jų eilių – įspaudžiant plieninės armatūros atraizas. Armatūros strypai ir tinklai pastatyti į vietą suvirinami elektrolankiniu būdu arba, suderinus su projekto autoriumi ir statytoju, surišami minkšta viela.

Armatūros suklojimas kontroliuojamas statybos techninio prižiūrėtojo (statytojo). Betono klojimo ir tankinimo būdą pasirenka Rangovas. Visais atvejais turi būti suformuota tanki be tuštumų vienalytė masė. Kad sumažinti betonavimo technologinių siūlių skaičių, betonas turi būti klojamas (betonuojama) nuo plėtimosi (deformacinės) ir iki kitos tokios pat siūlės. Ruošiant, išlaikant betono mišinį, klojant ir tankinant jį vykdyti pagal LST 1330:2000 11.2 ir 11.3 punktų reikalavimus.

*Darbuotojų sauga ir sveikata.**Bendrosios nuostatos.*

Dirbti betonuotojais gali ne jaunesni kaip 18 metų, specialiai pasirengę, profesinių įgudžių turintys ir sveikatą pasiitkinę asmenys. Dirbantys su elektriniais betono vibratoriais asmenys privalo turėti pradinę (PK) apsaugos nuo elektros kategoriją.

Automobilinis betono siurblys turi būti pastatytas ant lygaus, kieto pagrindo. Automobilio atramos turi remtis į inventorinius padėklus.

Automobilinio betono siurblio mašinistas, jo padėjėjas ir automobilinės betonmaišės vairuotojas privalo laikytis mašinų naudojimo instrukcijų reikalavimų.

*Kolektyvinės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

*Aptvarai.* Atlektant žemės darbus naudotini apsauginiai ir signaliniai aptvarai.

Apsauginiais aptvarais aptveriamos iškasos ir tranšėjos, kur horizontalių paviršių aukščio skirtumas viršija 1,3 m. Tranšėjų ir iškasų aptvėrimui paprastai naudojami inventoriniai aptvarai.

Signaliniais aptvarais aptveriamos potencialiai pavojingos zonos: automobilinio betono siurblio veikimo zona, pavojinga zona šalia statomo statinio.

*Drauziamieji ženklai.* Jais ženklinama pavojinga automobilinio betono siurblio veikimo zona.

*Geriamasis vanduo.* Betonuotojų brigada aprūpinama sandarioje talpoje laikomu geriamuoju vandeniu ir vienkartiniais puodukais.

*Darbo vietų apšvietimas.* Tamsiuju paros metu betonuotojų darbo vietos apšviečiamos elektriniais šviestuvais. Apšvietos vertė turi būti ne mažesnė kaip 30 lx.

*Asmeninės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

Betonuotojaituri būti aprūpinti atitinkančiais Lietuvos standartus apsauginiais šalmais ir metų sezonui atitinkamais apsauginiais darbo drabužiais, pirštinėmis ir avalyne.

Betonavimo metu draudžiama:

- dirbti be apsauginio šalmo;

- vaikščioti surištais armatūros strypais;
- pilant betono mišinį stovėti ant klojinių;
- pašalinams žmonėms būti betono pylimo į klojinius zonoje 4 m spinduliu nuo betontiekio piltuvo;
- vilkti betono tankinimo vibratorių paėmus už elektros kabelio;
- perkelti automobilių betono siurblių į kitą vietą su išskleista betontiekio strėle.

### **Mūro darbai**

Prieš pradėdamas mūro darbus Rangovas turi gauti ir pateikti žemiau išvardintus dokumentus ir medžiagų pavyzdžius: Plytų technines charakteristikas, kurias garantuoja jų Gamintojas ir Gamintojų reklaminę medžiagą apie visą gaminamą produkciją. Taip turi būti gauti trys vienos plytų rūšies (blokelių) pavyzdžiai, kurie imami iš pirmųjų partijų, atvežtų į statybos aikštelę. Po to jie tikrinami ir tik tada duodamas leidimas pradėti darbus. Visos vėlesnės plytų (blokelių) partijos turi būti lygiai tokios pat kokybės, kaip patikrinti pavyzdžiai.

Tos medžiagos, kurios neatitiks šių reikalavimų, turi būti nedelsiant išgabentos iš statybos aikštelės. Rangovas turi paruošti plytų (blokelių) mūro pavyzdžius derinimui, kuriuose bus matyti koks bus reikalingas tinkas, kaip išsidėstę plytos, kaip atliekamos netinkuotos jungtys ir bendra darbų kokybė.

Šie pavyzdžiai toliau turi būti naudojami kaip etalonas, kuriuo vadovaujantis vertinamos mūro konstrukcijos, vykdant kontrakte numatytus darbus.

### **Mūrininkų saugos ir sveikatos priemonės**

Dirbti mūrininkais gali specialiai pasirengę, profesinių įgudžių turintys ir sveikatą patikrinę asmenys.

Atliekant mūro darbus, kėlimo krano veikimo zona ir pavojinga zona šalia statomo statinio aptveriamos signaliniais aptvarais, o zonų ribos pažymimos įspėjamaisiais ženklais.

#### *Asmeninės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

*Aptvarai.* Atliekant mūro darbus naudotini apsauginiai ir signaliniai aptvarai.

Apsauginiais aptvarais aptveriamos pavojingod zonos, kuriose darbinio pakloto aukštis viršija 1,3 m; jais aptveriamos langų ir durų bei perdangų angos, o taip pat kur horizontalių paviršių aukščių skirtumas viršija 1,3 m.

Signaliniais aptvarais aptveriamos potencialiai pavojingos zonos: Krano veikimo zonos ribos, pavojinga zona šalia statomo statinio.

*Apsauginiai stogeliai.* Mūrijant aukštesnes kaip 7 m sienas, pagal pastato perimetrą įrengiami apsauginiai stogeliai. Stogelį sudaro 1,5 m pločio vientisas paklotas, pritvirtintas 20° kampu prie gėmių.

#### *Asmeninės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

Mūrininkai turi būti aprūpinti atitinkančiais Lietuvos standartus apsauginiais šalmais ir metų sezonui atitinkamais apsauginiais darbo drabužiais, pirštinėmis ir avalyne.

Mūrijant draudžiama:

- dirbti be apsauginio šalmo;
- naudoti atsitiktines paaukštinimo priemones (statines, dėžes ir kt.);
- mūryti stovint ant mūrijamos sienos;
- vaikščioti mūrijamomis sienomis;
- baigus pamainos darbus, palikti ant mūrijamos sienos įrankius, plytas ir kt.

### **Surenkamos betono ir gelžbetonio konstrukcijos**

Surenkamų konstrukcijų atvežimo į statybos aikštelę terminai turi būti suderinti su montavimo grafiku. Jeigu negalima montuoti nuo transporto priemonių, tai šios konstrukcijos iškraunamos montavimo krano veikimo zonoje. Atvežti į statybos aikštelę gaminiai sandėliuojami griežtai prisilaikant reikalavimų, kurie yra nurodyti tų tipinių gaminių brėžinių nuorodose, jei tai bus individualūs gaminiai. Visi atvežti į statybos aikštelę gaminiai turi turėti gaminio pasą. Prie jo nurodomas gamyklos indeksas ir gaminio markė. Žymės turi būti padarytos nenuplaunamais dažais ir gerai matomos. Priimant surenkamus gelžbetonines ir betonines konstrukcijas, atvežtas į statybos aikštelę, reikia patikrinti ar elementų matmenys atitinka nurodytus pasuose, ar nepažeisti gaminiai, jų įdėtinės dalys ir fiksuojančios detalės bei montavimo kilpos, ar elementų kokybė atitinka reikalavimus. Įdėtinių detalių ir gaminio plokštumos turi sutapti. Statybos techninis prižiūrėtojas turi teisę apžiūrėti gaminį ir nustatyti jo atitikimą projekte nurodytam. Radus gamyklinius defektus, įtrūkimus,

nudaužtus kampus, per didelį įlinkį, faktūros skirtumus ir kitus trūkumus, nurodytus tų gaminių techninėje dokumentacijoje, tokie gaminiai statyboje nenaudojami. Prieš pradėdant konstrukcijų montavimą, turi būti surašyti montavimo vietos dengtų darbų aktai, suteikiantys teisę montuoti konstrukcijas. Šiuose aktuose turi būti nurodytas pagrindas, ant kurio bus montuojamos konstrukcijos, atitikimas projektui, apačioje esančių konstrukcijų, ant kurių bus montuojamos – atitikimas projektui.

Surenkamų gelžbetoninių konstrukcijų montavimą vykdyti vadovaujantis brėžiniuose pateiktomis konstrukcijų išdėstymo schemomis bei montažiniais mazgais, brėžiniuose taikomų tipinių serijų montavimo mazgais bei techniniais nurodymais.

Mazgų monolitą galima atlikti po konstrukcijų montavimo ir kada yra pateikti jungiamųjų detalių sertifikatai ir atstatyta antikorozinė danga.

### **Metalo konstrukcijų montavimas**

Prieš pradėdant metalo konstrukcijų montavimą, pradžioje sudaroma gelžbetoninių gaminių išpildomoji geodezinė nuotrauka su visais horizontaliais ir vertikaliais nuokrypiais. Patikrinamas sustatytų gelžbetoninių kolonų atitikimas projektui, ir jeigu nuokrypiai neviršija leistinų, pradėdama metalinių konstrukcijų montavimas.

Santvaros į objektą atvežamos pilnai pagamintos ir nugruntuotos. Pilnas santvarų sustambinimas atliekamas objekte ant metalinių atramų varžtiniais sujungimais.

Jungimas varžtais. Jungiamoje detalėje turi būti ne mažiau kaip du varžtai, jeigu projekte nenurodyta kitaip. Skylės varžtams turi būti 2 mm didesnės už varžto diametrą. Neleidžiama naudoti varžtų ir veržlių, jei nėra uždėti gamykliniai ženymys. Visos skylės varžtams turi būti gręžtos. Neleidžiama skylių metale išpjauti dujiniu suvirinimo būdu. Draudžiama varžto galą užvirinti arba užplakti varžto sriegį. Dėti spyruoklines poveržles, jei yra ovalinės kiaurymės, neleidžiama.

Suvirinimo sujungimai. Suvirinimo darbus atlikti pagal Lietuvoje galiojančius nurodymus suvirinimo darbų vykdymui. Konstrukcijos suvirinamos tik patikrinus surinkimo tikslumą. Visos suvirinimo siūlės turi būti apžiūrėtos vizualiai, patikrintos siūlių formos ir dydžiai. Nekokybiškos siūlės turi būti iškertamos ir virinamos iš naujo. Virinant rankiniu ar mechanizuotu būdu, būtina patikrinti ultragarsu 5% suvirinimo siūlių, o virinant automatinio būdu – 2% visų siūlių. Priklausomai nuo konstrukcijų pobūdžio, metalo markių, asmuo, virinantis šias konstrukcijas, turi turėti atitinkamą pažymėjimą – diplomą.

Prieš pradėdant konstrukcijų elementų sudurtinį suvirinimą, būtina atlikti bandomąjį suvirinimo pavyzdį. Pavyzdys virinamas iš to paties metalo kaip ir pati konstrukcija. Elektrodo, oro temperatūra ir konstrukcijos padėtis turi atitikti reikalavimus ir konstrukcijos padėtį. Suvirinimo elektrodo, kurie neturi galiojančio sertifikato, nenaudojami.

### **Surenkamų konstrukcijų montuotojų saugos ir sveikatos priemonės.**

#### ***Bendrosios nuostatos.***

Surenkamųjų statybinių konstrukcijų montavimo aikštelėje būtina laikytis medžiagų, gaminių ir konstrukcijų sandėliavimo reikalavimų.

Montuojami elementai specialiai įrengtose aikštelėse gali būti sandėliuojami taip:

- pamatų blokai, rūsio sienų blokai – ne aukštesnėse kaip 2,6 m rietuvėse su tarpikliais;
- perdangos plokštės – rietuvėse, ne aukščiau kaip 2,5 m ant padėklų su tarpikliais;
- sandėliuojamų medžiagų padėklai ir tarpikliai išdėstomi vienoje vertikalėje. Jų storis 20 mm didesnis negu montavimo kilpų aukštis;
- tarp rietuvių turi būti ne siauresnis kaip 1 m pločio praigos ir pakankamo pločio važiuojamoji dalis.

Nelaistina net ir laikinai sandėliuoti konstrukcijų ant sumontuotų perdangų.

Darbo bare, kur atliekami montavimo darbai, neleidžiama atlikti kitų darbų ir būti pašaliniais asmenimis, taip pat būti darbuotojams aukštuose, virš kurių perkeliama, statomos ir laikinai įtvirtinamos konstrukcijos.

Pereiti nuo vienos konstrukcijos prie kitos, taip pat darbams aukštyje atlikti montuotojai privalo naudotis inventoriniais tilteliais, lipynėmis, kopečiomis ir pastoliais.

Technologines angas, angas perdangose būtina uždengti ištisiniu paklotu arba aptverti pagal visą perimetrą.

#### **Draudžiama:**

- būti ant konstrukcijų ar elementų jas nešant ir statant;

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	14	40	B

- palikti pakabintas konstrukcijas;
- atkabinti konstrukcijas, kol jos neįtvirtintos;
- perstumti atkabintas ir pastatytas konstrukcijas;
- dėti arba palikti montavimo įrangą ant sienų arba perdangos krašto;
- nuimti laikinus konstrukcijų įtvirtinimus, kol konstrukcijos nesutvirtintos pagal projektą.

#### *Darbas aukštyje*

Montuojant konstrukcijas naudojami inventoriniai bokšteliai arba klotiniai, pastatyti ant grindų arba ištinio pakloto. Ant aukštesnių kaip 1,3 m platformų (klotinių) turi būti įrengti aptvarai iš trijų pusių. Darbo aikštelė turi būti aptverta ne žemesniu kaip 1,1 m aptvaru ir turi turėti ne mažiau kaip vieną vidurinį elementą, turi būti įrengtos ne žemesnės kaip 15 cm papėdės lentos.

#### *Kolektyvinės apsaugos ir sveikatos priemonės.*

*Aptvarai.* Atlektant montavimo darbus naudotini apsauginiai ir signaliniai aptvarai.

Apsauginiais aptvarais aptveriamos pavojingos zonos, kuriose darbinio pakloto aukštis viršija 1,3 m.

Signaliniais aptvarais aptveriamos potencialiai pavojinga kranų veikimo zona, pavojinga zona šalia statomo statinio.

*Draudžiamasis ženklas „Pašalinams įeiti draudžiama“.* Juo ženklinama žmogaus gyvybei ir sveikatai pavojingų veiksnių veikimo zona.

*Geriamasis vanduo.* Montuotojų brigada aprūpinama sandarioje talpoje laikomu geriamuoju vandeniu ir vienkartiniais puodukais.

*Darbo vietų apšvietimas.* Tamsiuju paros metu montuotojų darbo vietos apšviečiamos elektriniais šviestuvais. Apšvietos vertė turi būti ne mažesnė kaip 50 lx.

#### *Stogų dengimo darbuotojų sauga ir sveikata.*

##### *Bendrosios nuostatos.*

Dengti stogus leidžiama pradėti tik tada, kai statinio statybos vadovas apžiūri ir patikrina laikinąsias konstrukcijas, apsauginius aptvarus ir duoda tam leidimą.

Užlipti ant stogo ir nultipti nuo jo reikia vidiniais laiptais.

Sandėliuoti ant stogo medžiagas ir įrankius reikia taip, kad jie nenuslytų, nenuvirstų, nenukristų ir jų nenuneštų vėjas.

Medžiagų, įrankių ir taros galimo kritimo zona turi būti aptverta signaliniais aptvarais.

Atliekant stogo dengimo darbus, kai nuolydis didesnis kaip 20°, darbuotojai privalo naudoti asmeninę apsaugos nuo kritimo iš aukščio įrangą. Įrangos rūšį ir kobinių inkaravimo vietas turi nurodyti statinio statybos vadovas.

Draudžiama ant stogo dirbti esant plikledžiui, tirštam rūkui, liundrai, griaudžiant perkūnijai, pučiant stipresniam kaip 15 m/s vėjui.

Prieš atliekant darbus, kur yra kritimo iš aukščio pavojus, rekomenduojama patikrinti darbuotojų sveikatą.

##### *Apsauga nuo kritimo.*

Apsaugai nuo kritimo iš aukščio turi būti įrengtos ir naudojamos kolektyvinės ir asmeninės apsaugos nuo kritimo iš aukščio priemonės.

*Apsauginiai lynai* turi būti pritvirtinti prie laikinųjų stogo konstrukcijų. Jos turi atlaikyti ne mažesnę kaip 7,5 kN apkrovą.

*Apsauginių aptvarų* laikikliai turi būti pritvirtinti tiesiogiai prie stogo gegnių, išilgai nuožulniosios plokštumos. Apsauginiai aptvarai turi būti uždengti tinklu. Tinklo akutės turi būti ne didesnės kaip 10 cm. Darbuotojai, montuojantys apsauginius aptvarus, turi naudotis asmeninėmis apsaugos nuo kritimo iš aukščio priemonėmis.

Darbų vadovas turi pasirinkti tinkamas apsaugos priemones, nurodyti jų inkaravimo vietas ir stebėti, kad jos būtų naudojamos.

Signaliniais aptvarais aptveriamos potencialiai pavojingos zonos: kėlimo kranų veikimo zonos ribos, pavojinga zona šalia statomo statinio.

*Draudžiamasis ženklas „Pašaliniamis jeiti draudžiama“.* Juo ženklinama žmogaus gyvybei ir sveikatai pavojingų veiksnių veikimo zona.

### **Teritorijos dangų įrengimas ir aplinkos tvarkymas**

Aikštelėje ir gatvės atkarpoje, kur vykdomi statybos darbai, turi būti laikinai pastatyti atitinkami kelių eismo ženklai: „106. Darbai“, „124. Susiaurėjimas iš dešinės“, „125. Susiaurėjimas iškairės“.

Ženklų pastatymo darbai atliekami Laikantis Kelio ženklų įrengimo ir vertikaliojo ženklinimo taisyklių reikalavimų ir vadovaujantis „Automobilių kelių darbo vietų aptvėrimo ir eismo reguliavimo taisyklės T DVAER 12“.

Sugadinta gatvių, šaligatvių danga ar techninės eismo reguliavimo priemonės (kelio ženklai, horizontalus ženklinimas) privalo būti atstatyti.

### ***Darbų sauga.***

Važiuoti atbuline eiga savivarčiu automobiliu su skalda ar asfalto mišiniu, kad užkrautų klotuvo arba smulkios skaldos skirstutuvo bunkerį, galima tik gavus klotuvo operatoriaus ar darbų vadovo signalą.

Dirbant klotuvui ar skirstytuvui darbininkams dažniau draudžiama būti mašinos bunkeryje arba savivarčio automobilio kėbule.

Draudžiama lipti į savivarčio automobilio kėbulą, sutrikus asfalto masės iškrovimui. Užstrigusią automobilio kėbulę masę leidžiama iškrauti tik su specialiais grandikliais ar kastuvais ne trumpesniam nei 2 m kotais, darbininkui stovint ant žemės.

Visi dirbantys su asfalto mase bei karštu bitumu turi dėvėti ryškiaspalvius apsauginius drabužius, apsaugos pirštines, apsaugančią nuo karščio avalynę.

Visi dirbantys su bitumu turi būti supažindinti su priešgaisrinės saugos taisyklių reikalavimais ir atitinkamai instruktuoti.

Signalas „**Stop**“ privalomas visiems, jį gali duoti bet kuris darbuotojas, pastebėjęs kliūtį, gedimą ar galimą avariją.

Aliekant aikštelių, bortų, atramų įrengimo (grunto kasimo/užpylimo/lyginimo, betonavimo ir kt.) rankiniu būdu, įrankių kotai turi būti patikimai įtvirtinti, be šerpetų, neiskilę.

Draudžiama rankomis pakrauti ir iškrauti bordiurus. Tam reikia naudoti įvairius kėlimo mechanizmus su replėmis. Bordiurą leidžiama nešti tik dviems arba keturiems darbininkams, atsižvelgiant į svorį ir matmenis, naudojant specialias repes. Jį tir vilkti žeme su kabliais draudžiama.

Dirbti kelių (gatvių) tiesimo ir statybos mašinų (ekskavatorių, frezų, buldozerių, greiderių, kėlimo kranų, automobilių) mašinistu gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų ir turintis mašinisto (traktorininko, vairuotojo) pažymėjimą, leidžiantį dirbti su šio tipo mechanizmu, pasitikrinęs sveikatą, apmokytas ir instruktuotas.

Visi kelių tiesimo darbuose naudojami savaeigiai mechanizmai darbo metu turi būti su įjungtą oranžinės spalvos mirksinčiais švyturėliais. Ne darbo metu gali būti be įjungtų švyturėlių, tačiau pastatyti ne važiuojamoje kelio (gatvės) dalyje ar kelkraštyje, taip pat saugiu atstumu nuo darbų zonos.

Veikiančių mechanizmų darbo zonoje darudžiama būti pašaliniamis asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su mechanizmų darbu. Aptikus mechanizmų darbo zonoje akmenų, kelmų ar kitų daiktų, kurie gali sukelti pavojų, būtina pašalinti kliūtį. Elektros perdavimo linijų apsauginėje zonoje galima dirbti tik turint įformintą paskyrą-leidimą.

Darbo metu turi patikimai veikti visos apsaugos priemonės ir įtaisai (apsauginiai vožtuvai, avariniai jungikliai ir kt.). Judančios mašinos darbinės dalys turi būti uždengtos ar turėti apsauginius gaubtus (taip kaip buvo mašinos gamintojo įrengta).

Dirbant kelių tiesimo ir statybos mašinomis draudžiama:

- lipti, išlipti iš mašinos eigos metu;
- dirbti esant atidarytomis mašinos kabinos durelėms;
- dirbti su išjungtu švyturėliu;
- dirbti krovinių kėlimo įrenginių veikimo zonoje;
- kabinoje vežti žmones;
- stovėti ant judančios mašinos laiptelio;
- palikti veikiančią mašiną be priežiūros;
- palikti neveikiančią mašiną nuokalnėje;
- remontuoti esant įjungtam varikliui, kompresoriui ar esant oro slėgiui jungiamose žarnose.

### Esamo stogo ardymo darbai

#### **Pastatų ardymas ir griovimas susideda iš šių pagrindinių etapų:**

- pastato (atskirų konstrukcijų) paruošimas ardymui;
- išorės inžinerinių tinklų (kabelių) atjungimas;
- ardymo darbų eiliškumo nustatymas;
- ardymo darbų būdo parinkimas, mechanizmų parinkimas;
- esamų konstrukcijų pjaustymas ir skaldymas;
- išardytų konstrukcijų arba jų dalių nukėlimas ir transportavimas;
- statybinių atliekų nuleidimas žemyn, pakrovimas į autotransportą ir transportavimas;
- darbo saugos ypatumai griauinant statinius;
- statybinių atliekų utilizavimas.

Vykdamt visus darbus, būtina vadovautis galiojančiais normatyviniais dokumentais, teisiniais aktais bei projektinę dokumentaciją.

#### *Bendrieji nurodymai*

Pastato konstrukcijų ardymas – tai įvairios paskirties pastatų išardymo darbai ir yra sudėtingas procesas, susijęs su visa eile pavojų. Todėl šie darbai turi būti organizuojami taip, kad juos atliekantys darbuotojai būtų saugūs. Po konstrukcijų ardymo lieka statybinis laužas, daug kitų statybinių atliekų. Griovimo aikštelėje likęs statybinis laužas, betono duženos, kai kurios kitos atliekos išvežamos perdirbimui. Perdirbimui netinkamos statybinės atliekos išvežamos utilizacijai. Po visų atliktų griovimo, smulkinimo ir utilizavimo darbų turi būti išvaloma ir sutvarkoma statinio teritorija.

Pastato stogo ardymo darbų zona laikinai aptveriama lengvų konstrukcijų aptvaru. Laikinas aptvaras turi būti lengvai kilnojamas, kad kiti statyboje dalyvaujantys asmenys galėtų prieti prie savo darbų zonos.

Dėl griovimo darbų padidinto pavojingumo prie darbų zonos pastatomi atitinkami įspėjamieji ženklai.

Demontuoti surenkami gaminiai ir kitas statybinis laužas nekenksmingas aplinkai ir žmonių sveikatai dėl griauamo statinio dislokacijos ir vietos stokos nebus vietoje net ir laikinai sandėliujami, o išvežami.

Prie griauamo statinio pastatomas laikinas priešgaisrinis postas.

Pirmosios medicininės pagalbos priemonės (vaistinė) su visa būtinomis pirmosios medicininės pagalbos medikamentais ir kitomis medicininėmis priemonėmis laikomos butinėse patalpose ir pagal darbų vadovus nurodytose darbo zonose.

Įvykus sunkiam susižeidimui ar kitai traumai, nukentėjusiam pirmiausia vietoje pagal galimybes suteikiama pirmoji medicininė pagalba bei iškviečiama bendruoju pagalbos telefonu Nr. 112 greitoji medicininė pagalba ir nedelsiant apie įvykį pranešama teritorinei darbų saugos inspekcijai.

Visi ardymo (demontavimo) darbai atliekami konstrukcijų apkrovos “nuėmimo” principu (atvirksčiu statybai):

Pastato stogo konstrukcijų ardymo darbus numatoma atlikti vadovaujantis šiuo aprašymu. Darbai vykdomi tokia tvarka:

- nuardoma stogo dangą;
- demontuojamos stogo denginio konstrukcijos;
- išgriaunama dalis mūro sienos;
- demontuojamas trečiojo aukšto perdanga;
- išvežamos statybinės atliekos ir laužas;

#### Pagrindiniai demontavimo-ardymo darbų kiekiai

Pozicija, eil.Nr.	Pavadinimas ir techninės charakteristikos	Mato vnt	Kiekis	Pastabos
-------------------	---	----------	--------	----------

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	17	40	B

Pozicija, eil.Nr.	Pavadinimas ir techninės charakteristikos	Mato vnt	Kiekis	Pastabos
<b>I etapas</b>				
1.	Stogo asbestinio šiferio dangos nuardymas	m2	420,0	
2.	Stogo medinių konstrukcijų nuardymas	m3	8,1	
3.	Betoninių perdangų nuardymas	m	315,0	
4.	Mūro sienų griovimas	m3	8,1	

**PASTABOS:**

1. Čia pateikti ardymo dangų kiekiai gali būti tikslinami darbo projekte arba statybos metu.
2. Nurodyti darbai turi būti įvertinti kompleksiskai, kartu su visais palydinčiais darbais;

***Asbestocementinės stogo dangos ardymas.****Pasiruošimas darbui*

Asbestinio šiferio stogai yra trapūs ir negali atlaikyti didelio svorio, todėl būtina vadovautis tam tikromis saugumo instrukcijomis išmontuojant asbestinio šiferio konstrukcijas.

Visų pirma būtina užtikrinti patogų priėjimą prie nuardomos konstrukcijos. Tam gali prireikti mobilios keltuvo (Autokrano) ar statybinio bokštelių. Reikėtų pasirūpinti, kad aplinkui būtų kiek įmonoma mažiau pašalinių žmonių, kurie nedalyvauja procese. Būtina naudoti specialias juostas ir ženklus, įspėjančius aplinkinius apie vykdomus darbus.

*Darbo su asbestu priemonės:*

- Polietileno plevelė;
- Universali lipni juosta;
- Perspėjantys ženklai ir juostos;
- Diržai ir virvės;
- Šoninio kirpimo žirklys;
- Kibirai su vandeniu, skudurai;
- Asbesto atliekų konteineris;
- Skaidrūs polietileningi maišai
- Konteineris kitoms atliekoms;
- Lipdukai perspėjantys apie asbestą.

*Priemonės asmeninei apsaugai:*

- Specdrabužiai su gobtuvu;
- Darbiniai batai (be raištelių);
- Kvėpavimo takų apsauga (respiratoriai)

Dirbant su asbesto turinčiais paviršiais būtina skirti dėmesį saugumui užtikrinti, nes asbesto pluoštas yra labai pavojingas gyvybei. Dėl to reikia stengtis kuo mažiau suardyti asbestinį paviršių, o visas atliekas, turinčias asbesto, būtina sumesti į specializuotus konteinerius ar priduoti į asbesto atliekų tvarkymo aikštes.

Nerekomenduojama darbo metu atsiradusių nulaužų šluoti, tam geriau naudoti siurbį ar drėgną skudurą. Priešingu atveju po aplinką pasklidusios asbesto dalelės gali pakenkti sveikatai. Darbo vietoje negalima rūkyti, gerti bei valgyti, o su darbo drabužiais neikite į gyvenamąsias patalpas.

*Darbo eiga*

Visų pirma reikia apžiūrėti darbo vietą. Reikia įvertinti konstrukcijas, nuo kurių bus numontojamas asbestinis šiferis. Aplinkines konstrukcijas rekomenduojama apdengti polietilenu plėvele, ją pritvirtinant lipnia juosta. Taip sumažinama tikimybė pažeisti greta esančius paviršius.

Stenkitės nukirpti stogo lakštą laikančius elementus (varžtus ar vinis) nesulaužant ir nepažeidžiant paties lakšto, bei išvengiant kontakto su pačiu lakštu. Nerekomenduojama tokių lakštų gręžti, nes tai sukelia daug asbesto turinčių dulkių.

Pašalinius tvirtinimo detales šiferio lakštus stenkitės kaip įmanoma atsargiau nuleisti ant žemės ir tvarkingai sukrauti. Nemėtyti. Stenkitės nesumindžioti smulkesnių ant žemės nukritusių šiferio nuolaužų.

Numontuotus asbestinio šiferio lakštus sukraukite į specialų konteinerį su užraktu. Jei lakštas netelpa į konteinerį, apvyniokite jį stora polietilenu plėvele, užklijuokite lipnia juosta, bei priklijuokite apie asbestą perspėjančius lipdukus.

Mažas asbestinio šiferio nuolaužas sudėkite į asbestinių atliekų konteinerį.

Asbesto turinčios atliekos priimamos į asbesto laikymo aikštę laikantis šių pagrindinių reikalavimų:

- asbesto turinčios atliekos turi būti surinktos atskirai ir nesumaišytos su kitomis atliekomis;
- šiferio lapai gali būti sudėti ant padėklų bei privalo būti apsukti plastikine pakavimo plėvele. Šiferio laužas (smulkus) turi būti supakuotas į sandarią plastikinę tarą (dvigubus plastikinius maišus, didmaišius, statines, konteinerius ar kt.) ir sudėtas ant padėklų (palečių) bei apsuktas plastikine pakavimo plėvele, kad sąvartyne esanti technika galėtų iškrauti krovinį;
- kitos asbesto turinčios atliekos privalo būti supakuotos – apsuktos plėvele (ne mažiau nei 2 sluoksniai) arba sudėtos į sandarią tarą ir sukrautos ant padėklų (palečių). Padėklas su sukrautu asbestu turi būti apsuktas plastikine pakavimo plėvele, kad sąvartyne esanti technika galėtų saugiai iškrauti krovinį;
- supakuotos asbesto turinčios atliekos turi būti ženklinamos pagal Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus (Pavojingų atliekų ženklavimo etikete).

#### ASBESTO TURINČIŲ STATYBINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

*(Ištrauka iš statybinių atliekų tvarkymo taisyklių  
patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro  
2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637)*

24. Statinių, kurių konstrukcijose yra asbesto, rekonstravimo, griovimo, remonto, konstrukcijų ar asbesto pašalinimo darbai turi būti vykdomi pagal Darbo su asbestu nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. A1-184/V-546 „Dėl darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 116-4342).

Tokių statinių rekonstravimo, griovimo, remonto, konstrukcijų ar asbesto pašalinimo darbus gali vykdyti įmonės, atitinkančios Kompetencijos reikalavimų įmonėms, vykdančios statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus, apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. A1-199 (Žin., 2005, Nr. 86-3247), nustatytus reikalavimus.

25. Asbesto turinčios statybinės atliekos tvarkomos laikantis pavojingų atliekų tvarkymo reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme ir Atliekų tvarkymo taisyklėse, taip pat laikantis šių reikalavimų:

25.1. asbesto turinčios statybinės atliekos statybvietėje turi būti surenkamos atskirai nuo kitų statybinių atliekų;

25.2. birios (asbesto plaušelius išskiriančios) statybvietėje susidariusios asbesto turinčios statybinės atliekos turi būti sudrėkinamos ir pakuojamos į sandarią tarą (dvigubus plastikinius maišus, statines konteinerius ar kt.). Supakuotos asbesto turinčios statybinės atliekos turi būti ženklinamos pagal Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus;

25.3. asbesto turinčios statybinės atliekos statybvietėje gali būti saugomos ne ilgiau kaip 3 mėnesius nuo jų susidarymo, tačiau ne ilgiau kaip iki statybos pabaigos;

25.4. asbesto turinčios statybinės atliekos turi būti perduodamos asbesto ar asbesto turinčias statybines atliekas šalinančioms įmonėms.

### **Statybos geodezinė kontrolė**

Statybos geodezinė kontrolė vykdoma vadovaujantis STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“.

Statinio statybos vadovas privalo:

- užsakyti (statytojui (užsakovui) pavedus) nustatyta tvarka atlikti pastatyto statinio ar nutiestų inžinerinių tinklų ir komunikacijų geodezines nuotraukas, leisti užpilti gruntu minėtus tinklus bei komunikacijas tik po to, kai yra atlikti jų geodeziniai matavimai ir padarytos geodezinės nuotraukos (žalbosauga).

Statinio statybos techninis prižiūrėtojas (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovas), vykdydamas Reglamento VII skyriaus 1 skirsnyje nustatytas jo pareigas ir naudodamasis Reglamento VII skyriaus 5 skirsnyje suteiktomis teisėmis, vykdo statinio statybos techninę priežiūrą šia tvarka:

- Statinio statybos techninis prižiūrėtojas dalyvauja vykdamas geodezinių koordinacijų, reperijų, raudonųjų linijų nužymėjimą ir įtvirtinimą statybvietėje, kartu su geodezijos tarnyba patikrina, priima ir įformina aktais bei schemomis pastatų, priestatų, nutiestų inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų geodezines nuotraukas;

Žurnalo III skyriuje pateikiamas statinio, jo dalių ir konstrukcijų bei inžinerinių tinklų pagrindinių geodezinių kontrolinių nuotraukų rekomenduojamas sąrašas.

Visos statinio geodezinės kontrolinės nuotraukos registruojamos formoje F-15, o formoje F-16 pateikti geodezinių kontrolinių nuotraukų blankai. Geodezines kontrolines nuotraukas registruoja geodezininkas kartu su statinio statybos vadovu (bendrųjų ar specialiųjų statinio statybos darbų vadovu – kai pildomi papildomi Žurnalai). Registruojant nurodoma schemų, nuotraukų pavadinimai, atlikimo data, atitiktis statinio projektui ir rasti nukrypimai.

Statinio, jo dalių ir konstrukcijų bei inžinerinių tinklų rekomenduojamų pagrindinių geodezinių kontrolinių nuotraukų sąrašas:

#### **Geodeziniai nužymėjimo darbai:**

- pagrindinių ašių nužymėjimo ir įtvirtinimo kontrolinė nuotrauka;
- tarpinių ašių nužymėjimo ir įtvirtinimo kontrolinė nuotrauka.

#### **Pastatų antžeminė dalis:**

- mūro darbų kontrolinė nuotrauka (kiekvieno aukšto perdengimo lygyje);
- laikančiųjų plokščių kontrolinė nuotrauka;
- perdengimų ir laiptų aikštelių niveliavimo kontrolinė nuotrauka;
- liftų šachtų kontrolinė nuotrauka;

#### **Inžineriniai tinklai:**

- nuotekų šalinimo sistema;
- lietaus nuotekų šalinimo sistema;
- vandentiekis;
- drenažas;

### **Statybos techninės priežiūros organizavimas**

#### **(STR 1.04.04:2017 Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra.)**

Techninę priežiūrą organizuoja statytojas, priklausomai nuo statinio ar statybos sąlygų sudėtingumo nustatydamas techninės priežiūros organizavimo formas.

Atliekant statybos darbus techninę priežiūrą turi atlikti techninės priežiūros vadovas turintis teisę eiti neypatingojo gyvenamojo statinio techninės priežiūros vadovo pareigas ir specialiųjų statybos darbų techninės priežiūros vadovai, turintys teisę eiti neypatingojo gyvenamojo statinio specialiųjų statybos darbų techninės priežiūros vadovo pareigas projekte numatytiems lauko inžineriniams tinklams.

Statinio statybos techninio prižiūrėtojo juridinis statusas - fizinis asmuo, atestuotas Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, kuris, atstovaudamas statytojui, vadovauja konkrečiam statinio statybos techninei priežiūrai, atlieka statinio statybos (bendrųjų statybos darbų) bendrosios techninės priežiūros vadovo funkcijas, koordinuoja specialiąją statinio statybos techninę priežiūrą ir pagal kompetenciją atsako už pastatyto statinio normatyvinę

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	20	40	B

kokybę.

Pržiūrėtojas savo veiklos rezultatus įformina, įrašydamas reikalavimus Statybos darbų žurnale arba pasirašydamas (vizuodamas) dokumentus (statinių statybos darbų priėmimo aktus, inžinerinių statinių, technologinių inžinerinių sistemų ir bendrųjų statinio inžinerinių sistemų, laikančiųjų konstrukcijų, paslėptų statinio konstrukcijų, paslėptų statybos darbų bei įrenginių bandymo aktus ir pan.).

Pasirašydamas techninės priežiūros dokumentus, pržiūrėtojas privalo nurodyti kvalifikacijos atestato numerį.

Statinio statybos techninės priežiūros tvarka:

- gauna statybos leidimą;
- kontroliuoja, kad laiku būtų parengtas statybos darbų technologijos projektas ir statinio darbo projektas;
- organizuoja geodezinius nužymėjimus ir jų įtvirtinimą statybvietėje, kartu su geodezijos tarnybabapatikrina, priima ir įformina geodezines nuotraukas;
- perduoda statinio statybos vadovui statybvietę pagal aktą;
- tikrina, kad statinys būtų statomas pagal statinio projektą, laikantis įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos dokumentų, statinio projektavimo sąlygų, statybos leidimo reikalavimų, laiku būtų atliekami reikalingi matavimai ir bandymai;
- sužinojus, kad statinio projekto sprendiniai neatitinka faktiškų statybos sąlygų ir negali būti realizuojami, kreipiasi į statytoją ir statinio projektuotoją dėl projektinių sprendinių koregavimo;
- kontroliuoja, kad visi statinio projekto pakeitimai būtų atlikti nustatyta tvarka ir papildomai ekspertuoti (jei reikia);
- sustabdo darbus, jei pakeisti projektiniai sprendiniai neįteisinti nustatyta tvarka;
- kontroliuoja statybos darbų normatyvinę kokybę, jų atlikimo pagal darbų technologiją nuoseklumą;
- tikrina, kad statybos metu naudojamų statybos produktų bei įrenginių kokybė, nurodyta atitikties dokumentuose, atitiktų reikalavimus, nurodytus statinio projekto techninėse specifikacijose;
- tikrina ir priima paslėptus statybos darbus ir paslėptas statinio konstrukcijas, dalyvaujant STPRV ir PVPV ir pasirašo atitinkamus aktus;
- dalyvauja išbandant inžinerinius tinklus, inžinerines sistemas, įrenginius, konstrukcijas ir pasirašo jų priėmimo aktus;
- praneša viešojo administravimo subjektui, atliekančiam statybos valstybinę priežiūrą apie avarinę pržiūrimos statybos būklę arba įvykusią avariją;
- tikrina, kad atliktų statybos darbų dokumentuose nurodyti darbų kiekiai atitiktų faktiškuosius ir, jei reikia, organizuoja tų kiekių nustatymą apmatuojant;
- informuoja raštu statytoją, jei statybos darbų atlikimo dokumentuose nurodyti kiekiai neatitinka faktiškųjų;
- pasirašo (vizuoja) pateiktus sumokėti darbų atlikimo dokumentus tik tada, kai juose nurodyti statybos darbų kiekiai atitinka faktiškuosius, atlikti statybos darbai atitinka statinio normatyvinės kokybės reikalavimus;
- kontroliuoja, kad laiku būtų užsakytos ir atliktos sumontuotų inžinerinių statinių geodezinės nuotraukos, statybvietės tvarkymo darbų įvykdymo brėžiniai;
- kontroliuoja, kad į Statybos darbų žurnalą įrašyti Techninės priežiūros, statinio projekto vykdymo priežiūros, viešojo administravimo subjektų atliekančių statybos valstybinę priežiūrą reikalavimai bei statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijų reikalavimai būtų įvykdyti nustatytais terminais;
- statinio statybos techninis pržiūrėtojas paskirsto aukščiau išvardytas priežiūros funkcijas tarp savęs ir jo vadovaujamoje grupėje dirbančių specialiųjų statinio statybos techninių priežiūrų vadovų jo paties patvirtintu dokumentu.

Statinio statybos techninio pržiūrėtojo teisės:

- atstovauti statytojui pagal nustatytą kompetenciją, sprendžiant Techninės priežiūros klausimus su valstybės ir savivaldos institucijomis, juridiniais ir fiziniais asmenimis;
- reikalauti (įrašydamas į statybos darbų žurnalą), kad rangovas:
  - a) pateiktų atliktų statybos ir montavimo darbų, panaudotų statybos produktų bei įrenginių kokybę patvirtinančius dokumentus;

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	21	40	B

b) pašalintų statinio projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimų pažeidimus;

c) jei rangovas nevykdo pagrįstų reikalavimų, pranešti viešojo administravimo subjektui, atliekančiam statybos valstybinę priežiūrą, ir pareikalauti sustabdyti statybos darbus;

- sustabdyti statybos darbus, jei statinys ar statinio statybos darbai kelia pavojų žmonėms bei aplinkai, kreiptis į viešojo administravimo subjektą, atliekantį statybos valstybinę priežiūrą, kad šis priimtų sprendimą, patvirtinantį ar atšaukiantį statinio statybos techninio priežiūrėtojo reikalavimą. Reikalavimas sustabdyti statybos darbus įrašomas Statybos darbų žurnale.

### Statinio statybos techninės priežiūros laiko skaičiavimas

Statybos darbai šiame objekte bus vykdomi nepertraukiamai kiekvieną darbo dieną, statybos techninė priežiūra turi būti vykdoma ne rečiau kaip tris kartus per savaitę.

Techninės priežiūros apimtys darbo valandomis paskaičiuotos pagal STR 1.04.04:2017 nurodymus ir 18 priede duotą metodiką.

4 lentelė

Eil. Nr.	Pavadinimas		Vienetų kiekis	Minimal. val. sk.	Viso val.sk.
1	Projekto nagrinėjimas	1000 m <sup>2</sup> pastato	1,941	80	155
2	Lauko elektros ir ryšių tinklas	100 m ilgio	4,22	4	17
3	Lauko vandentiekio, nuotekų šalinimo šilumos tiekimo tinklai	100 m ilgio (tinklai sumuojami)	8,39	4	33
4	Bandymai (vienai inžinerinei sistemai)	1 sistema	4	8	32
5	Stogas	1000 m <sup>2</sup>	0,493	36	18
6	Fasadai ir langai	1000 m <sup>2</sup>	1,951	64	124
7	Šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo inžinerinė sistema (1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio)	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	52	444
8	Elektros inžinerinė sistema	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	48	409
9	Elektroninių ryšių (telekomunikacijų) inžinerinė sistema	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	24	205
10	Vandentiekio inžinerinė sistema	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	28	239
11	Nuotekų šalinimo inžinerinė sistema	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	28	239
12	Gaisro gesinimo sistemos	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	22	188
13	Grindų pagrindų paruošimas ir betonavimas	1000 m <sup>2</sup>	1,941	12	23
14	Apdailos darbai (1000 m <sup>2</sup> )	1000 m <sup>2</sup>	1,941	42	81
15	Dokumentacijos tvarkymas (paslėpti darbai, statybos produktų atitikties dokumentų, statybos žurnalų tvarkymas, aktų pasirašymas)	12 val. mėnesiui	6	12 val. 1 mėn.	72
16	Geodezinės nuotraukos tikrinimas	1000 m <sup>3</sup> pastato tūrio	8,541	12	102
17	Statybos sklypo tvarkymas	1000 m <sup>2</sup>	5,25	40	210
18	Užbaigimo komisija			24	24
	<b>Iš viso statomam objektui:</b>				<b>2615</b>

### **Statybos darbams sezoniškumo įtaka**

Statybų ekspertų nuomone sezoniškumas vis mažiau įtakoja statybų verslą, nes šiuolaikinės technologijos leidžia vykdyti statybas ištisus metus. Geras ir tinkamas darbų planavimas gali ne tik pagreitinti statybų laiką, bet ir sutaupyti lėšų. Be to šio statinio statybos (rekonstrukcijos) trukmė iki 6 mėn.

Šiuo metu dėl statybos pramonės pažangos bei naudojamų medžiagų ir jiems sukurtų priedų, metų sezoniškumas neturi ytin didesnės įtakos, išskyrus teritorijos tvarkymo darbus, kurie turi būti atliekami šiltuoju metų periodu. Taip pat pamatų betonavimą patogiau ir ekonomiškiau atlikti šiltuoju metų periodu.

### **Medžių, augmenijos, dirvožemio ir kito iškasamo grunto išsaugojimas ir panaudojimas.**

Statytojas (užsakovas) privalo užtikrinti, kad atliekant statybos darbus būtų laikomasi želdinių apsaugos ir nustatyto režimo statybos laikotarpiu ir baigus statybos darbus jų būklė būtų tokia, kokia buvo nurodyta statinio projekte.

Atliekant statybos darbus, kad būtų išsaugoti statybvietyje paliekami ir gretimuose žemės sklypuose augantys želdiniai, privaloma:

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	22	40	B

- išpurenti ir patręšti žemę po statybvietyje augančių medžių ir krūmų lajomis prieš statybos pradžią, kad pagerėtų jų augimo sąlygos statybos laikotarpiu;
- iki darbų pradžios aptverti medžius ir krūmus, augančius statybvietyje ir arčiau kaip 5 m nuo įvažiavimo ar išvažiavimo iš statybvietyės važiuojamosios dalies krašto;
- medžių grupes ir krūmus ištisiniu, ne žemesniu kaip 2 m aptvaru ir ne arčiau kaip 1,5 m nuo medžių kamienų ir 1 m nuo krūmų;
- pavienius medžius – trikampi aptvaru, kurio apatinės kraštinės turi būti ne arčiau kaip 0,5 m nuo medžio kamieno, arba lentomis. Aptvarą tvirtinti kuolais, įkaltais 0,5 m ir giliau;
- aptveriant visą statybvietyę, neaptverti į ją nepatenkančių gatvės ir kitų želdinių;
- įrengti takus, pakeltus virš žemės paviršiaus, ne arčiau kaip 1,5 m nuo medžio kamieno, kai darbo metu reikia vaikščioti arti želdinių (po medžių lajomis);
- saugoti vejas, gėlynus, jeigu statinio projekte nenumatyta juos pertvarkyti;
- saugoti nuimtą nuo žemės sklypo užstatomos dalies dirvožemį tam tikslui skirtose vietose, apsaugant jį nuo užteršimo, išplovimo, išpustymo (vėjo), kad būtų galima jį panaudoti sklypo sutvarkymo ir želdinimo darbams;
- laistyti želdinius Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. D1-45 (Žin., 2008, Nr. 10-356), nustatyta tvarka;
- nesandėliuoti medžiagų ir įrenginių, nevažinėti, nestatyti transporto priemonių, laikinų statinių ir įrenginių prie medžių arčiau kaip 1 m nuo medžių lajų projekcijų, bet ne arčiau kaip 3 m nuo kamieno ir 2 m nuo krūmų. Nesandėliuoti degių medžiagų arčiau kaip 10 metrų nuo medžių kamienų ir krūmų;
- nekasti tranšėjų (kabelio, vandentiekio ir kanalizacijos vamzdžių ir kt. įrenginių tiesimui) arčiau kaip 3 m nuo medžio kamieno, kurio diametras didesnis kaip 15 cm, arčiau kaip 2 m, kai kamieno diametras iki 15 cm ir arčiau kaip 1,5 m – nuo krūmų, skaičiuojant atstumą nuo kraštinio stiebo;
- tvirtinti tranšėjų, kasamų birame ir šlapiame grunte, leidžiamu atstumu (nurodytu 7.9 punkte) prie medžių ir krūmų, sienutes statramsčiais;
- užpilti žemėmis pagal projektą padarytas tranšėjas per trumpiausią laiką, bet ne ilgiau kaip per mėnesį;
- medžių pomedyje (lajos projekcijos zonoje) darbus vykdyti žemiau pagrindinių skeletinių šaknų (ne mažiau kaip 1,5 m nuo dirvožemio paviršiaus), nepažeidžiant šaknų sistemos;
- nepakeisti daugiau kaip 5 cm (virš ar žemiau) natūralaus grunto lygio prie medžio šaknų kaklelio ir iki 2 m atstumu nuo medžio kamieno.

Jei vykdant statybos darbus (įskaitant įvažiavimų, gatvių, kelių įrengimą ar remontą) pažeidžiama medžio šaknų sistema, kad neišdžiūtų šaknys, jas būtina pridengti ar užpilti žemės sluoksniu, jį palaistyti, kad neišsiltų šaknys, jas būtina apšiltinti. Pažeidus medžio šaknis, medžio lają galima išretinti vadovaujantis Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis.

Baigus statybos darbus, privaloma:

- apželdinti sklypą pagal statinio projektą, nepažeidžiant Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-717 (Žin., 2008, Nr. 2-77);
- sutvarkyti želdinius teritorijoje už statinio sklypo ribų, jei ji buvo naudojama vykdant statybos darbus.

Dirvožemio saugojamas statybos aikštelėje, vėliau panaudojant statybos poreikiams.

### **Aplinkosaugos ir trečiųjų asmenų interesų apsaugos reikalavimai.**

Visi statybos mechanizmai turi būti tvarkingoje būklėje. Tepalų ir degalų nutekėjimas ir patekimas į gruntą neleistinas ir kategoriškai draudžiamas. Taip pat draudžiama naudoti kitas medžiagas kenksmingas aplinkai ir gamtai.

Be to statybos metu oras teršiamas mažiau kai:

- vengiama atviros ugnies kaitinant bitumą, vandenį;
- valomi ir laistomi privažiuojamieji keliai, aikštelės;
- mašinų varikliai būna sureguliuoti taip, kad išmetamų dujų kiekis neviršytų leidžiamųjų normų;

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	23	40	B

- nedirbančios mašinos išjungia variklius.

Statybvietėje laikinai pastatomi kilnojami biotualetai.

Po statybos darbų užbaigimo, statybvietės reikmėms naudotų teritorijų atlaisvinimo, Rangovas privalo: sutvarkyti statybos reikmėms naudotas teritorijas – atstatyti derlingo dirvožemio sluoksnį, atstatyti statybai naudotus kelius.

Inžinerinių tinklų tranšėjos už aptvertos statybvietės teritorijos laikinai aptveriamos lengvų konstrukcijų aptvarais.

Privažiavimas ir priėjimas prie trečiųjų asmenų pastatų netrikdomas.

Kaimyninių sklypų įvadiniai inžineriniai tinklai nebus paliesti. Pastato statybos darbų metu neigiamos įtakos gretimoms teritorijoms neturės. Gretimiems pastatams vandens ir elektros tiekimo trikdymų nebus.

Vykdamas darbus sausuoju metu periodu nuo paviršinio pajudinto grunto paviršiaus gali būti padidintas dulkiškumas. Jam esant, paviršių būtina lengvai ir periodiškai palaistyti vandeniu.

Maksimalus garso lygis ir ekvivalentinis garso lygis įmonių (statybos, energetikos transporto, žemės ūkio, pramonės ir kt. gamybinėse patalpose ir teritorijose) darbo vietose ir zonose vadovaujantis HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ neturi viršyti 85 dB(A). Be to visi naudojami įrenginiai (statybinė technika) privalo atitikti STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“.

Išardytos arba apgadintos dangos ar kiti elementai už tvarkomos teritorijos ribų privalės būti pilnai atstatytos pagal anksčiau buvusią konstrukciją.

### **Reikalavimai statybos įrangai ir transporto priemonėms**

Naudojami statyboje darbo įrenginiai ir transporto priemonės turi būti techniškai tvarkingi, pritaikyti darbui ir atitikti saugos ir sveikatos reikalavimus. Be to visa naudojami įrenginiai privalo atitikti STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“.

Darbo įrenginiai turi būti pažymėti CE saugos ženklais, žymenimis. Jei jie dėl kokių nors priežasčių gali būti pažeisti, žymenys turi būti atnaujinami.

Darbo įrenginiai turi būti naudojami, techniškai prižiūrimi ir aptarnaujami pagal gamintojo nustatytą tvarką ir techninio eksploatavimo sąlygas.

Kad užtikrinti būtinuosius saugos ir sveikatos darbe reikalavimus darbo įrenginiams ir jų naudojimui, vadovautis „Darbo įrenginių naudojimo bendraisiais nuostatais“.

### **Statybos procesui reikalingų statybinių mechanizmų**

#### **ir transporto priemonių sąrašas**

Rekomenduojami pagrindiniai statyboje naudojami mechanizmai ir transporto priemonės:

- bokštinis kranaskranas " ZBK 80" - 1 vnt;
- automobilinis kranas KS-3577 (12,5 t) - 1 vnt;
- bortinis automobilis iki 8 t - 1 vnt;
- autosavivartis iki 8 t - 1 vnt;
- betonvežiai (betono kriaušė, 10 t) - 1 vnt;
- kompresorius - 1 vnt;
- ekskavatorius 0,3 - 0,4 m<sup>3</sup> kaušo talpa - 1 vnt;
- buldozeris iki 50 kW galingumo - 1 vnt;
- ratinis krautuvas - 1 vnt;
- metalų suvirinimo-pjaustymo aparatas - 1 vnt;
- betono sutankinimo vibratorius - 2 vnt;
- asfaltbetonio klotuvas - 1 vnt;
- plentvolis - 1 vnt.

Išvardinti pagrindiniai mechanizmai ir transporto priemonės statyboje gali būti pakeisti ir kitais su analogiškais techniniais parametrais.

### Statybines šiukšlės ( atliekos)

Statybinių atliekų apskaita ir tvarkymas statybvietėje turi būti vykdoma Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Atliekų susidarymo apskaita vykdoma elektroniniu būdu, naudojantis GPAIS, pildant atliekų susidarymo apskaitos žurnalą (Atliekų susidarymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintos 2018-12-16). Susidariusios atliekos atliekų tvarkytojui pagal sudarytą rašytinės formos sutartį dėl atliekų naudojimo ir (ar) šalinimo perduodamos Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka, GPAIS užpildant atliekų vežimo lydraštį. Atliekų tvarkytojui perduotas atliekų kiekis atliekų susidarymo apskaitos žurnale apskaitomas automatiškai, atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka įvykdžius atliekų perdavimo procedūrą.

Statybvietėje turi būti rūšiuojamos susidarancios perdirbimui tinkamos atliekos ir pakartotiniam naudojimui tinkamos konstrukcijos (medžiagos), rūšiuojamos kitos atliekos - antrinės žaliavos, pavojingos atliekos. Nepavojingos statybinės atliekos gali būti saugomos statybvietėje ne ilgiau kaip vienerius metus nuo jų susidarymo dienos, tačiau ne ilgiau kaip iki statybos darbų pabaigos. Pavojingos statybinės atliekos gali būti saugomos statybvietėje ne ilgiau kaip 6 mėnesius nuo jų susidarymo, tačiau ne ilgiau kaip iki statybos darbų pabaigos taip, kad nekeltų pavojaus aplinkai ir žmonių sveikatai. Pavojingos statybinės atliekos turi būti pažymėtos spec. joms skirtu ženkliniu, skysto agregatinio būvio atliekos privalo būti laikomos uždaroje talpyklose/cisternose, kieto agregatinio būvio atliekos – uždaruose konteineriuose, birios atvira sandėliuojamos atliekos – ant nepralaidžios dangos.

Susidarantys atliekų kiekiai statybos metu bus tikslinami. Atliekų išvežimo sutartys Rangovo sąskaita privalo būti sudarytos tik su atestuotomis - registruotomis įmonėmis, turinčiomis tos kategorijos atliekas tvarkančios įmonės registracijos pažymėjimą.

### **Preliminariniai statybinių atliekų kiekiai**

Atliekos						Atliekų saugojimas objekte		Naudojami atliekų tvarkymo būdai
Eil. Nr.	Pavadinimas	Kiekis (t)	Agregatinis būvis	Kodas pagal Atliekų sąrašą	Pavojingumas	Laikymo sąlygos	Laikymo terminas	
1.	Betonas	18,-	Kietos, neapdorotos	170101	-	Konteineriai	Nesandėliuojama. Pakraunama į autotransportą ir išvežama	Pristatomos į atliekas tvarkančią įmonę. Vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti atliekų apskaita, pildomas pirminės atliekų apskaitos žurnalas
2.	Plytos	14,-	Kietos, neapdorotos	170102	-			
3.	Mediena	4,-	Kietos, neapdorotos	170201	-			
4.	Mišrios statybin. atliekos	3,0	Kietos, neapdorotos	170904	-			
5.	Metallų mišiniai	0,15	Kietos, neapdorotos	170407	-	Konteineriai	Kaupiama į konteinerį, vėliau pakraunama į autotransportą ir išvežama	Pristatoma į antrinių žaliavų surinkimo įmonę
6.	Plastmasės	0,03	Kietos, neapdorotos	170203	-			
7.	Popierius, kartonas	0,02	Kietos, neapdorotos	170407	-			

8.	Asbesto-cementiniai lapai	4,-	Kietos, neapdorotos	170605	**	Specialūs konteineriai		Pristatoma į specializuotą statybines atliekas su asbesto mišiniais tvarkančią įmonę. Vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti atliekų apskaita, pildomas pirminės atliekų apskaitos žurnalas
----	---------------------------	-----	---------------------	--------	----	------------------------	--	---

- \* žymimos pavojingos atliekos (kodas pagal atliekų sąrašą), lentelės 7 stulp. Pažymimas +;
- \*\* C25 - asbestas (dulkės ir plaušas) – atliekų sudedamosios dalys, nuo kurių atliekos tampa pavojingomis;
- \*\*\* statybinių medžiagų, kuriuose yra asbesto, griovimo darbai turi būti vykdomi pagal „Darbo su asbestu nuostatus“, patvirtintus LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro ir LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. Įsakymu Nr. A1-184/V-546 „Dėl darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo „ (žin., 2004, Nr. 116-4342).

**Pastaba.** Tikslusnis statybinių atliekų kiekis turės būti pateiktas pastatų dalinio ardymo ir statybos darbų eigoje.

### **Kvalifikaciniai reikalavimai dirbantiems statybos veiklos srytyje**

#### **Kvalifikaciniai reikalavimai statybos darbų vadovams.**

Statybos rangovas ir subrangovai privalo atitikti Lietuvos Respublikos Statybos įstatymo 15 straipsnio nustatytus reikalavimus bei turėti LR Aplinkos ministerijos išduotą atestatą, leidžiantį vykdyti sutartyje numatytus darbus.

Rangovas privalo palaikyti ryšį su Lietuvos Respublikos kontroliuojančiomis institucijomis, užtikrinti jų patikrinimus bei savo sąskaita ištaisyti trūkumus kuriuos jie atras šių patikrinimų metu.

Rangovas privalo vykdyti visus Lietuvos Respublikos normatyvinius reikalavimus ir taisykles, išleistas bet kurios valdžios įstaigos, kurios jurisdikcijoje randasi statybos aikštelė.

Pagrindinėms statybos techninės veiklos sritims gali vadovauti ir atlikti toms sritims paskirtas funkcijas tik atestuoti specialistai ir turintys tos sryties techninį išsilavinimą ir profesinį paturimą. Specialistų, dirbančių pagrindinėse statybos techninės veiklos srityse, atestavimą tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota valstybės valdžios institucija.

Statybvietėse dirbantys darbų vadovai privalo būti atestuoti darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais ir žinoti saugos darbe reikalavimus.

#### **Reikalavimai dirbančiajam personalui**

Savarankiškai dirbti su pastatų statyba susijusius darbus, reikalaujančius profesinių įgūdžių ir atitinkamos kvalifikacijos, gali asmenys:

- ne jaunesni kaip 18 metų;
- turintys gydytojo leidimą dirbti;
- turintys kvalifikaciją atitinkamam darbui atlikti ir tai patvirtinančią dokumentą – pažymėjimą;
- apmokyti pagal įmonės (bendrovės) darbuotojų, dirbančių pavojingus darbus, mokymo programą ir instruktuoti bendrovėje nustatyta tvarka;
- mokantys suteikti pirmąją pagalbą, gesinti gaisrą, elgtis kitose ekstremaliose situacijose.

### **Specialūs reikalavimai statybos darbų technologijai**

Rangovas yra atsakingas už statybos darbų technologijų ir metodų parinkimą bei statybos darbų organizavimą taip, kad būtų išlaikyti esminiai statinio reikalavimai, darbo saugos, aplinkos apsaugos ir kiti aktualiuose LR teisės aktuose nustatyti reikalavimai.

Visi statybos ir montavimo darbai, kiekvienas statybos procesas turi būti:

- atliekami pagal statybos technologijos projekto sudėtyje sutarytas technologines korteles;
- vykdomi pagal TP aiškinamųjų raštų, techninių specifikacijų ir pastabų reikalavimus;

- griežtai prisilaikoma STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ ir DT 5-00 „Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje“ bei kitų galiojančių norminių dokumentų reikalavimų.

Rekonstruojamas pastatas nėra ypatingas, o ir atliekami statybos darbai nesudėtingi ir yra įprasti, todėl statybos darbų technologijos projekto ekspertizė nėra privaloma

### **Pagrindiniai darbo saugos reikalavimai.**

Visais darbo saugos klausimais būtina vadovautis DT 5-00 “Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje” bei kitais veikiančiais darbo saugos dokumentais ir normomis.

Ypatingą dėmesį būtina atkreipti į tai, kad:

- pašaliniai asmenys nepatektų į statybos aikštelę bei darbų vykdymo zoną;
- daubos, tranšėjos žmonių judėjimo vietose būtų aptvertos arba pažymėtos gerai matomais ženklais;
- pavojingos zonos būtų pažymėtos įspėjamaisiais ir draudžiamaisiais ženklais, o darbo vietos būtų gerai apšviestos;

- kasamų daubų ir tranšėjų šlaitų nuolydžiai atitiktų DT 5-00 reikalavimus;
- keliamų gaminių užkabinimas bei perkėlimas būtų atliekamas patikrinta ir išbandyta kėlimo įranga;
- kėlimo mechanizmai nebūtų perkrauti;
- medžiagos ir gaminiai nebūtų perkeliama virš zonų už statybos aikštelės ribų (už tvoros);
- šalia tvoros medžiagos ir gaminiai nebūtų pakeliami aukščiau 2 m nuo žemės paviršiaus’
- angos sienose ir aikštelėse būtų aptvertos;
- nebūtų žmonių po keliamomis medžiagomis bei konstrukcijomis ir zonose, kur krūviai gali nukristi;
- krovinių paėmimo įtaisų (stropų) krovininiai kabliai būtų su apsauginiais užraktais;
- konstrukcijos į montavimo vietą būtų paduotos padėtyje – artimoje projektinei;
- nebūtų keliamos konstrukcijos, neturinčios montavimo kilpų arba žymių, be kurių negalima teisingai konstrukcijas pakabinti ir montuoti;

- nebūtų paliktos pakabintos konstrukcijos darbo pertraukų metu;
- pastatytos į projekcinę padėtį, konstrukcijos būtų atkabintos tiksliai po to, kai jos bus pastoviai arba laikinai įtvirtintos;

- darbininkai būtų aprūpinti specialia apranga ir individualios apsaugos priemonėmis, aikštelėje būtų vaistinė su tvarsčiais, pirmosios pagalbos priemonėmis ir komplektu būtiniausių vaistų, kurių galiojimo terminas nėra pasibaigęs;

- žemės darbai prie esamų inžinerinių tinklų ir kitų statinių būtų vykdomi rankiniu būdu ir dalyvaujant atitinkamų žinybų atstovams;

- visi elektriniai mechanizmai ir įrankiai būtų įžeminti;

- iki statybos pradžios būtų parengtas technologinis (darbų vykdymo) projektas, keliamųjų kranų darbo projektas, ir kuriame, tikslu išvengti kranų strėlių susikirtimo, būtų sudarytas keliamųjų kranų darbo laiko grafikas;

- būtų paskirtas darbuotojas atsakingas už priešgaisrinių ir darbo saugos priemonių įvykdymą.

Rangovas pradėti statinio statybos darbus gali tik parengęs darbų technologijos (vykdymo) projektą. Statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte turi būti numatyti darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti sprendimai, atitinkantys 5 priedo reikalavimus, žiūr. "Saugos ir sveikatos taisyklės DT 5-00", 16 p.

Statybinė įmonė (bendrovė), laimėjusi darbų atlikimo konkursą, statybos darbų technologiniame (darbų vykdymo) projekte privalo kiekvienam statybos konstruktyvui ar darbų procesui numatyti būtinas priešgaisrines, saugias darbo bei reikalingas sanitarijos ir higienos priemones.

Statybos darbuose naudojamos darbo priemonės, įrenginiai ir technologinė įranga turi atitikti saugos ir sveikatos reikalavimus ir turi būti nurodyti statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte ar technologinėse kortelėse, žiūr. "Saugos ir sveikatos taisyklės DT 5-00", 17 p.

*Tuo atveju, kai statinį projektuojant arba statant dalyvauja daugiau negu vienas rangovas būtina paskirti vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius, kurie turi užtikrinti, kad statinio projekte būtų numatyti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai. Saugos ir sveikatos koordinatorius statybos metu koordinuoja ir kontroliuoja norminiuose teisės aktuose nustatytų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimą.*

*Statybos saugos ir sveikatos koordinatoriai funkcijos:*

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	27	40	B

- *Koordinuos reikalavimų, nustatytų statinio techniniame projekte bei statybos darbų technologijos projekte bei kitų priemonių, susijusių su nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencija, įgyvendinimą statybvietėje ir statinio statybos metu*
- *Spręs techninius ir organizacinius klausimus, ypač statybvietėje atliekant skirtingus darbus (darbų etapus) vienu metu arba vieną po kito*
- *Įvertins darbų (darbų etapų) atlikimo trukmę, kad ji nekeltų pavojaus darbuotojų saugai ir sveikatai*
- *Atsižvelgdami į darbų eigą ir atsiradusius pakitimus, koreguos darbuotojų saugos ir sveikatos priemones, nustatytas statybos darbų technologijos projekte*
- *Organizuos darbdavių bendradarbiavimą, keitimąsi informacija apie įgyvendinamas prevencijos priemones ir jų veiklos koordinavimą, vykdant nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevenciją*
- *Kontroliuos statybvietėje nustatytų darbo tvarkos taisyklių laikymąsi*
- *Imsis priemonių, kad statybvietėje būtų tik tie asmenys, kurie turi tokią teisę*
- *Kontroliuos, kad statybvietėje dirbantys asmenys, palaikytų tvarką ir švarą, užtikrintų tinkamą darbo vietų išdėstymą, sandėliavimo vietų įrengimą*
- *Dalyvaus statybvietėje rengiamuose saugos ir sveikatos darbe susirinkimuose*
- *Užves ir pildys statybos saugos ir sveikatos koordinavimo žurnalą.*

Sutinkamai su "Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos nuostatais (Žin., 2004, Nr. 13-395); objekto statybos procese dalyvaujantys darbuotojai privalo būti apmokyti ir atestuoti darbų saugos ir sveikatos klausimais. Be to prieš kiekvieną darbo procesą (konstruktyvo įrengimą) darbininkai privalo būti instruktuojami to darbo proceso darbo sauga.

### **Pastabos, bendri nurodymai**

Atvežti į statybos aikštelę gaminiai sandėliuojami griežtai prisilaikant reikalavimų, kurie yra nurodyti tų tipinių gaminių brėžinių nuorodose, jei tai bus individualūs gaminiai.

Statybiniai gaminiai tiekėjų turi būti atvežami tam tikslui skirtomis autotransporto priemonėmis.

Visi atvežti į statybos aikštelę gaminiai turi atitikti techninėse specifikacijose nurodytiems reikalavimams bei turėti gaminio pasą ar sertifikatą. Prie jo nurodomas gamyklos indeksas ir gaminio markė. Žymės prie gaminio turi būti padarytos nenuplaunamais dažais ir gerai matomos.

Priimant medžiagas ar surenkamas stambiagabaritines konstrukcijas, atvežtas į statybos aikštelę, reikia patikrinti ar elementų matmenys atitinka nurodytus pasuose, ar nepažeisti gaminiai, jų įdėtinės dalys ir fiksuojančios detalės bei montavimo kilpos, ar elementų kokybė atitinka reikalavimus.

Statybos techninis prižiūrėtojas turi teisę apžiūrėti gaminį ir nustatyti jo atitikimą projekte nurodytam. Radus gamyklinius defektus, įtrūkimus, nudaužtus kampus, per didelį įlinkį, faktūros skirtumus ir kitus trūkumus, nurodytus tų gaminių techninėje dokumentacijoje, tokie gaminiai statyboje nenaudojami.

Visi statybos-montavimo ir kiti darbai turi būti atliekami prisilaikant projekto konstrukcinės, architektūrinės, inžinerinių tinklų ir kitų projekto dalių aiškinamųjų raštų (tekstinės dalies) nurodymų ir pastabų.

Visos surenkamos konstrukcijos bei kiti gaminiai ir medžiagos užkabinamos ir atkabinamos pagal technologiniame (darbų vykdymo) projekte pateiktas stropavimo schemas. Darbininkai dirba pagal pateiktą konstrukcijų montavimo schemą laikydamiesi visų saugumo reikalavimų ir montavimo technologijos, nurodytos darbų vykdymo technologinėse kortelėse (schemose).

Medžiagos, gaminiai, surenkamos konstrukcijos ir kitos priemonės sandėliuojamos tam skirtose vietose, pagal sandėliavimo schemas. Tarp rietuvių turi būti palikti ne mažesni kaip 1 m tarpai. Dirbant ant rietuvių, kurių aukštis didesnis kaip 1,5 m, būtina naudoti pristatomas kopėčias.

Birios, smulkios, kitos apdailinės ar drėgmės bijančios medžiagos turi būti sandėliuojamos uždaroje patalpose. Tam tikslui panaudojamas statybininkų vagonėlis.

Iškraunant mašiną, medžiagas pakelti tik 1 m virš mašinos, o prie statomo pastato leidžiama kelti į reikiamą aukštį.

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	28	40	B

Montavimo kranas gali kelti tik siekio ir kėlimo galios diagramose nurodytą leistiną krūvį. Naudojant kitus kranus ar jų modifikacijas, būtina papildyti arba koreguoti diagramas, suderinus su kranų savininkais.

Vykdamas pastato apdailos ir kitus vidaus specialius darbus, užbaigiami projektuojamų požeminių komunikacijų paklojimo ir teritorijos dangų įrengimo darbai.

Klojant suprojektuotus požeminius tinklus, žemės darbai prie esamų veikiančių inžinerinių tinklų, vykdomi tik rankiniu būdu ir dalyvaujant atitinkamų žinybų atstovams. Žmonių judėjimo vietose per tranšėjas įrengiami laikini tilteliai su aptvėrimais.

Daubos ir tranšėjos, o ypač už aptvertos aikštelės ribų (tvoros) turi būti aptvertos arba pažymėtos gerai matomais (ir nakties metu) ženklais.

### **Galimų avarijų tyrimas ir pasekmių likvidavimas.**

Kad statomame objekte, atliekant statybos ir medžiagų transportavimo darbus, neįvyktų avarijų ir su sveikata susijusių nelaimingų atsitikimų, būtina griežtai vykdyti DT 5-00 "Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje" bei kitų veikiančių darbo saugos dokumentų reikalavimus.

Bet įvykus kokiam nors avarijai ar su sveikata susijusiam nelaimingam atsitikimui statybos vadovai privalės apie įvykį skubiai pranešti teritorinei darbo inspekcijai bei gelbėjimo tarnybai.

Avarijos priežasčių ir pasekmių tyrimu užsiima tam tikslui sudarytos tyrimo komisijos bei atitinkamos teisėsaugos tarnybos.

Avarijos pasekmes privalės likviduoti jos kaltininkas.

### **Saugos ir sveikatos reikalavimai:**

Statybvietės turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, nustatytus socialinės apsaugos ir darbo ministro ir aplinkos ministro patvirtintuose Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatuose.

6. Prieš statybos darbų pradžią ir darbų eigoje statybvietėje turi būti nustatytos (nustatomos) pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia arba gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai.

7. Pavojingoms zonoms, su nuolat veikiančiais pavojingais ir/arba kenksmingais veiksniais, priskiriamos vietos (2 priedas):

7.1. prie elektros įrenginių įtampą turinčių neizoliuotų srovinių dalių;

7.2. neaptvertos esančios aukštyje, kai aukščio skirtumas 1,3 m ir didesnis;

7.3. kuriose pavojingų ir/arba kenksmingų medžiagų koncentracija darbo aplinkos ore gali viršyti ribines vertes.

8. Pavojingoms zonoms, kuriose gali veikti (atsirasti) pavojingi veiksniai, priskiriamos vietos

8.1. esančios šalia statomų statinių ir montuojamų (demonuojamų) konstrukcijų ar įrenginių;

8.2. virš kurių atliekami konstrukcijų ar įrenginių montavimo (demonavimo) darbai;

8.3. virš kurių kroviniai keliami ir transportuojami kėlimo kranais;

8.4. kuriose juda mašinos ar jų dalys, darbo organai.

9. Pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia pavojingi ir/arba kenksmingi veiksniai, turi būti aptvertos apsauginiais aptvarais, kad kliudytų darbuotojams, neturintiems teisės patekti į tokias zonas.

10. Pavojingos zonos, kuriose gali veikti (atsirasti) pavojingi ir/arba kenksmingi veiksniai, turi būti aptvertos signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymėtos.

11. Darbų vykdymui pavojingose zonose, kuriose nuolat veikia ar gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai, nepriklausantys nuo atliekamų darbų pobūdžio, turi būti išduota paskyra-leidimas

Įmonėje, atsižvelgiant į veiklos profilį ir remiantis šiuo Taisyklių 4 priedu, turi būti sudarytas darbo vietų ir darbų, atliekamų tik pagal paskyrą-leidimą, sąrašas. Sąrašą tvirtina darbdavys.

Paskyrą - leidimą darbų vadovui išduoda darbdavio paskirtas asmuo. Jis privalo kontroliuoti, kad būtų įgyvendintos paskyroje - leidime nurodytos darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės.

Darbų vadovas privalo supažindinti darbuotojus su būtinomis saugos ir sveikatos priemonėmis ir instruktavimą įforminti paskyroje - leidime.

14. Darbų vadovas privalo nedelsiant nutraukti darbus, jei gamtinės sąlygos (pūga, vėjas, uraganas, perkūnija, sniegas ir kt.) kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

15. Nuolatinės ar laikinos darbuotojų buvimo vietos (gamybinės buities patalpos, poilsio vietos, žmonių praėjimai) turi būti už pavojingų zonų ribų.

16. Rangovas pradėti statinio statybos darbus gali tik parengęs darbų technologijos (vykdymo) projektą. Statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte turi būti numatyti darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti sprendimai, atitinkantys 5 priedo reikalavimus.

17. Statybos darbuose naudojamos darbo priemonės, įrenginiai ir technologinė įranga turi atitikti saugos ir sveikatos reikalavimus ir turi būti nurodyti statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte ar technologinėse kortelėse.

18. Visi asmenys, esantys statybvietėje, privalo dėvėti apsauginius šalmus.

19. Kai statant, rekonstruojant, remontuojant statinius naudojami kėlimo kranai ir į jų pavojingas zonas patenka gyvenamieji namai, visuomeniniai, gamybiniai ir kiti statiniai, transporto arba pėsčiųjų keliai (šaligatviai), statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte bei statybvietės įrengimo saugos ir sveikatos priemonių plane turi būti numatytos žmonių saugą užtikrinančios priemonės: transporto ir pėsčiųjų kelių perkėlimas už pavojingų zonų ribų; apsauginių priedangų įrengimas; žmonių išskeldinimas iš statinių arba darbų vykdymas tuo metu, kai statiniuose nėra žmonių ir panašiai.

20. Gyvenvietėse ir veikiančių įmonių teritorijose esančios statybvietės turi būti aptvertos, kad į jas nepatektų pašaliniai asmenys.

Statyviečių aptvarų aukštis turi būti ne žemesnis kaip 1,6 m.

Aptvarai, esantys šalia masinio žmonių judėjimo kelių, turi būti ne žemesni kaip 2 m, su vientisu apsauginiu stogeliu, apsaugančiu nuo krentančių daiktų.

21. Vykdamas žemės darbus gyvenviečių ar veikiančių įmonių teritorijoje, duobės, tranšėjos ir kitos iškasos tose vietose, kur vyksta transporto ar pėsčiųjų judėjimas, turi būti aptvertos pagal šių Taisyklių 20 punkto reikalavimus.

Perėjimo vietose per iškasas turi būti nutiesti ne siauresni kaip 1 m perėjimo tilteliai su aptvarais, apsaugančiais nuo kritimo.

Aptvarai, apsaugantys nuo kritimo iš aukščio, turi būti ne žemesni kaip 1,1 m, su porankiu viršuje, 0,15 m aukščio ištisine papėdės juosta apačioje ir 0,5 m aukštyje nuo pakloto paviršiaus - su viduriniu tašeliu, arba būtina naudoti kitas lygiavertes apsaugos priemones.

24. Statybines atliekas iš statomų statinių reikia nuleisti žemyn uždalais latakais, vamzdžiais, dėžėse - konteineriuose ar panašiais nepavojingais būdais. Mesti statybines atliekas be latakų ar kitų priemonių leidžiama iš ne didesnio kaip 3 m aukščio. Vieta, į kurią metamos šiukšlės, turi būti aptverta.

25. Transporto ir pėsčiųjų judėjimo keliai, priėjimai prie darbo vietų ir darbo vietos turi būti reikiamai prižiūrimi, valomi nuo šiukšlių ir sniego, neužkraunami sandėliuojamomis medžiagomis, konstrukcijomis.

27. Priemonės darbo vietai paaukštinti (pastoliai, kopėčios ir kitos) ir jų naudojimas turi atitikti standartų reikalavimus.

Pastoliai, klojiniai ir paklotas turi būti apskaičiuoti galimai didžiausiai apkrovai, atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir faktines apkrovas.

28. Gruntas, ant kurio statomi pastoliai, turi būti išlygintas, sutankintas, su nuolydžiu paviršiniui vandeniui nutekėti.

Pastoliai, neturintys reikiamo stabilumo, prie statinio sienos turi būti pritvirtinti statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte arba gamintojo dokumentuose nurodytais tvirtinimo būdais.

29. Sumontavus pastolius ir paklotus, būtina patikrinti: pastolių stabilumą užtikrinančių atskirų elementų sujungimus ir tvirtinimus, statramsčių vertikalumą, atraminių aikštelių patikimumą, metalinių pastolių įžeminimą.

30. Pagalbinę technologinę įrangą veikiančios apkrovos neturi viršyti apskaičiuotų projektinių ar gamintojo instrukcijose nurodytų dydžių. Jei ant pastolių paklotų būtina uždėti papildomas apkrovas, pastolių konstrukcija turi būti apskaičiuota ir patikrinta toms apkrovoms.

31. Leidžiamas tik išilginis pakloto skydų sujungimas užleidžiant ant atramų ne mažiau kaip 0,20 m.

32. Jei šalia pastolių yra masinio žmonių judėjimo keliai, jie turi būti apsaugoti stogeliu, kad nebūtų pavojaus žmonėms, o pastolių fasadas - uždengtas apsauginiu tinklu.

33. Pastolių tikrinimo ir priežiūros tvarką nustato darbdavys (jei tokia tvarka nenurodyta gamintojo dokumentuose) vadovaudamasis Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų 59 punktu.

34. Jei atliekant darbus ant 6 m ir aukštesnių pastolių šalia gali būti žmonės, turi būti ne mažiau kaip du paklotai: darbinis (viršutinis) ir apsauginis (apatinis).

35. Atstumas tarp statomo pastato sienos ir pastolių pakloto neturi viršyti 50 mm, kai atliekami mūro darbai, ir 150 mm - apdailos darbai.

36. Naudojamus pastolius ir kopėčias darbų vadovas turi apžiūrėti ne rečiau kaip kartą per 10 dienų.
37. Mėnesį ar ilgiau nenaudoti pastoliai prieš atnaujinant darbus turi būti patikrinti iš naujo.
38. Pastolius būtina apžiūrėti po smarkaus lietaus ar vėjo, polaidžio ar mechaninio poveikio. Pastebėjus pastolių deformacijas, jie turi būti taisomi ir tikrinami.
39. Ardant pastolius visos pirmo aukšto durys ir kitų aukštų išėjimų durys į balkonus turi būti uždarytos (ardymo zonoje). Ant durų turi būti pakabinti įspėjamieji ženklai.
40. Užlipimui ant pastolių ir nulipimui nuo jų turi būti įrengtos ne didesnės kaip 60% nuolydžio kopėčios.
41. Pristatomas kopėčias be darbo aikštelių leidžiama naudoti užlipimui tarp atskirų statomo statinio aukštų bei darbams, kuriuos atliekant neprireiktų papildomai remtis į statinio konstrukcijas. Pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu.
42. Dirbant ant konstrukcijų naudojamos pakabinamos kopėčios ir aikštelės turi būti su griebtuvais - kabliais.
43. Pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas medines kopėčias. Dirbant ant pristatomų kopėčių aukščiau kaip 1,3 m, reikia naudoti saugos diržą, pritvirtintą prie pastato konstrukcijos arba kopėčių, jeigu šios patikimai pritvirtintos prie pastato konstrukcijos.
44. Ant pristatomų kopėčių draudžiama:
- dirbti šalia ar virš neapsaugotų veikiančių mašinų besisukančių dalių ir transporterių;
  - naudoti rankines elektros mašinas ar parakinį įrankį;
  - virinti dujomis ar elektra;
  - tempti laidus ar prilaikyti aukštyje sunkias detales.
- Šiuos darbus leidžiama atlikti naudojant pastolius, aikšteles ir kitas priemones.
45. Prieš naudojimą ir naudojimo metu kopėčios bandomos gamintojo dokumentuose nurodyta tvarka.
46. Priemonės, skirtos darbo vietai paaukštinti, turi būti stabilios, turėti lygų darbo paviršių be didesnių kaip 5 mm plyšių. Jei jos aukštesnės kaip 1,3 m - privalo turėti aptvarus, apsaugančius darbuotojus ir daiktus nuo kritimo.
47. Įrengiant arba ardant kolektyvines saugos priemones turi būti naudojami saugos diržai, patikimai pritvirtinti prie specialių tvirtinimo įtaisų ar statinio konstrukcijų.
48. Jei darbai atliekami didesniame kaip 5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus, perdengimo arba darbo pakloto, kai pagrindinė priemonė, apsaugojanti nuo kritimo, yra saugos diržas, darbuotojai privalo turėti aukštalipio kvalifikaciją. Naujus darbuotojus, atliekančius aukštalipio darbus, vienerius metus turi prižiūrėti patyrę darbuotojai, paskirti darbdavio įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu.
66. Montuotojams draudžiama pereiti nuo vienos konstrukcijos ant kitos be tam skirtų kopėčių, perėjimo tiltelių ar lipynių su aptvarais.
67. Draudžiama dirbti aukštyje atvirose vietose, kai vėjo greitis yra 15 m/s ir didesnis bei plikšalos, lijdros, perkūnijos, rūko ar blogo matomumo darbo vietose metu.
68. Po pakeltais montuojamų konstrukcijų elementais ar įrenginiais žmonėms būti draudžiama.
69. Pastačius (sumontavus) į projektinę padėtį konstrukcijas ar jų elementus, jas būtina patikimai įtvirtinti.
- Atkabinti kėlimo priemonėmis pakeltas konstrukcijas ir įrenginius leidžiama tik juos patikimai įtvirtinus.
70. Pertraukų darbe metu palikti pakeltus kabančius ant krano kablio krovinius draudžiama.
76. Dirbti su parakiniais įrankiais (statybiniais pistoletais) leidžiama tik specialiai apmokytiems darbuotojams. Darbai turi būti atliekami pagal parakinio įrankio naudojimo instrukciją.

Pavojingų darbų sąrašas.

1. Darbai vykdomi aukščiau kaip 5 m nuo žemės, perdenginio ar darbo pakloto paviršiaus, kai pagrindinė priemonė apsaugoti nuo kritimo yra apsaugos diržas.
2. Grunto kasyba gilesnėse kaip 2 m iškasose.
3. Darbas su veikiančiais elektros įrenginiais, kurių kintama srovė 50 H dažnio, bei įtampa aukštesnė kaip 42 V, o nuolatinės srovės įtampa aukštesnė kaip 110 V.
4. Gaisrų gesinimas, avarinių ir gaivalinių nelaimių padarinių likvidavimas.

Darbų su kenksmingomis medžiagomis ir pavojingais įrankiais sąrašas.

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	31	40	B

1. Dujinio suvirinimo ir dujinio metalo pjaustymo darbai.
2. Suvirinimas elektra.
3. Konstrukcijų ir detalių tvirtinimas naudojant montažinį pistoletą.
4. Karšto asfaltbetonio masės paklojimas ir paviršių padengimas karštu bitumu ir šių masių paruošimas.
5. Darbas su liepsnos įrenginiais atliekant stogų ir kitur rulonines dangas.

Pavoingos vietos statybos aikštelėje.

1. Pravažiavimo keliai.
2. Mechanizmų (keliamųjų kranų, ekskavatorių, buldozerių, autogražtų, autobetonmaišių, plentvolių, traktorių, poliakalių ir kt.) darbo zonos.
3. Laikinos elektros linijos ir įrenginiai.
4. Vykdam žemės darbus – veikiantys požeminiai elektros kabeliai ir dujotiekio vamzdynai.
5. Montuojant metalo konstrukcijas, vamzdynus ir įrenginius – montavimo ir suvirinimo darbų zona.
6. Atliekant stogo įrengimo darbus – stogo darbų zona.
7. Vykdam sienų konstrukcijas, įrengiant vidaus komunikacijas, atliekant vidaus ir išorės apdailos darbus – darbų nuo pastolių, pakeliamų mechanizmų darbo zona.
8. Montuojant sunkius įrenginius ir konstrukcijas – montavimo darbų zonos.
9. Vykdam ardymo ir demontavimo darbus – tų darbų zona.

Profesinės rizikos veiksniai, kurie egzistuoja statybvietyje.

Profesinės rizikos veiksniai veikiantys statomame objekte skirstomi į pavojingus ir kenksmingus veiksnius.

Pavojingi veiksniai:

- mašinų bei mechanizmų besisukančios dalys;
- krentantys daiktai, kėlimo mašinomis (automobiliu kranu) keliami ar perkeliama kroviniai;
- elektros srovė, įtampa, dirbant su elektros įrenginiais;
- netvarkingi darbo įrankiai, mašinos, statiniai, keliai ir kt.;
- sliduma;
- žmogaus griuvimas;
- kritimas iš aukščio;
- blogos meteorologinės sąlygos;
- neuždengti požeminių komunikacijų šuliniai;
- aštrūs ar išsikišę statybinių medžiagų (metalo armatūra) ar konstrukcijų elementai.

Kenksmingi veiksniai:

- akustinis triukšmas;
- vibracija;
- darbo sunkumas;
- darbo įtampa;
- oro temperatūra ir kitos meteorologinės sąlygos.

Asmeninės apsaugos ir sveikatos priemonės:

- Apsauginis šalmas.

Darbuotojai dirbantys statybvietyje ar asmenys ją lankantys turi būti aprūpinti statybiniais šalmais, atitinkančiais Lietuvos standarto LST EN 397 reikalavimus.

Kiekvienas šalmas turi būti gamintojo paženklintas:

- nurodytas šalmo tipas;
- šalmo dydis;
- pagaminimo metai ir ketvirtis;
- Europos standarto žymuo;
- CE žyma;

- gamintojo pavadinimas arba identifikacijos ženklas.

- Darbo pirštinės.

Statybos darbuotojų darbo pirštinės turi atitikti Lietuvos standarto LST EN 388 reikalavimus. Kiekvienas darbuotojas privalo dėvėti jo plaštakos dydį atitinkančias darbo pirštines.

- Darbo drabužiai.

Darbo drabužiai turi atitikti Lietuvos standarto LST EN 340 reikalavimus.

Be to darbininkai būtinai turi dėvėti ryškias signalines liemenes su šviesą atspindinčiais elementais, kurios turi atitikti LST 471 (2004 m.) reikalavimus.

- Profesinė avalynė.

Profesinė avalynė turi atitikti Lietuvos standarto LST EN 346 reikalavimus.

- Asmeninių saugos priemonių naudojimas

Visi dirbantieji aprūpinami plaštaką apsaugojančiomis pirštinėmis, batais su nepersmeigiamu padu ir apsaugine nosele. Žiemos metu papildomai išduodamos pašiltintos pirštinės, žieminė avalynė ir žieminė striukė.

Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

- apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų darbo aplinkos veiksnių, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

- tikti darbuotojui;

- būti patikrinta, tvarkinga ir išbandyta.

**Draudžiama** darbuotojams išduoti nesutaisytas, neišskalbtas, neišvalytas, nedezinfekuotas, neišbandytas, nepatikrintas asmenines apsaugines priemones.

Krovinių kėlimo rankomis darbai paskirstomi atsižvelgiant į krovinio svorį, darbo vietos pobūdį, darbuotojų fizines galimybes, jų amžių ir kitus veiksnius.

Siekiant kėlimo metu išvengti rizikos – kroviniai turi būti tinkamai įpakuoti ir kraunami tik tam parinktose bei parengtose vietose.

### Kolektyvinės darbo saugos priemonės

Kolektyvinės darbo priemonės yra vienos iš svarbiausių ir būtinų, siekiant apsaugoti darbuotojus nuo nelaimingų atsitikimų. Darbuotojų saugaus darbo užtikrinimui apsauginiai aptvarai, darbo platformos, pastoliai, laikinos lipynės (laiptai) ir kitos panašios apsauginės priemonės turi būti naudojamos pirmiausiai ir jų naudojimas turi atitikti standartų ir „Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje D5-00“ reikalavimams.

Pastoliai, kiti paaukštinimai, krovimo aikštelės, platformos turi būti išdėstyti ir tokių matmenų, kad transporto priemonės ir pėstieji galėtų saugiai judėti bei nekeltų pavojaus tiek dirbantiems ant paaukštintųjų tiek transporto priemonėms ir pėstiesiams.

Naudojamus pastolius, aptvarus, kopečias, paaukštintimus ir kitas priemones darbų vadovas turi apžiūrėti ne rečiau kaip kartą per 10 dienų. Mėnesį ar ligiau nenaudoti pastoliai ir kitos paaukštintimai prieš atnaujinant darbus turi būti patikrinti iš naujo. Pastolius taip pat būtina apžiūrėti po smarkaus vėjo ar lietaus, polaidžio ar mechaninio poveikio. Pastebėjus pastolių deformacijas, jie turi būti taisomi ir tikrinami.

Transporto judėjimo laikini keliai ir pėsčiųjų takai, priėjimai prie darbo vietų ir darbo vietos turi būti reikiamai prižiūrimi, valomi nuo šiukšlių ir sniego, neužkraunami sandėliuojamomis medžiagomis, konstrukcijomis.

### Pirmoji pagalba

Darbdavys turi užtikrinti, kad bet kuriuo metu galėtų būti suteikta pirmoji pagalba. Darbuotojai turi būti apmokyti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam. Darbuotojas, kuris įvykus nelaimingam atsitikimui buvo sužeistas arba staigiai susirgo, turi būti nedelsiant nugabentas į medicinos įstaigą.

Atsižvelgiant į statybos darbų apimtį ir (arba) veiklos rūšį, pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus turi būti numatytos patalpos pirmajai pagalbai teikti.

Pirmosios pagalbos patalpose turi būti pagrindinė pirmosios pagalbos įranga bei priemonės. Į tokias patalpas turi būti lengvai patenkama su neštuvais. Šios patalpos turi būti paženklintos, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose, ir nurodytos kelrodžiais.

Pirmosios pagalbos priemonės turi būti visose vietose, kuriose jos reikalingos pagal darbo sąlygas. Jų laikymo vietos turi būti pažymėtos, gerai matomos ir lengvai pasiekiamos. Matomose vietose turi būti aiškiai nurodyti gelbėjimo tarnybų (greitosios medicinos pagalbos, gaisrinės ir avarinės dujų tarnybos) telefono numeriai ir adresai.

### ***Pirmosios pagalbos rinkinys***

Statybvietėje turi būti pirmosios pagalbos rinkinys, sukomplektuotas pagal sveikatos apsaugos ministro 2003-07-11 įsakymo Nr. V – 450 1 priedą. Būtiniosios pirmosios pagalbos priemonės laikomos sargo patalpoje, buitinėse darbuotojų patalpose. Pirmosios pagalbos rinkinio sudėtis pateikta lentelėje.

#### **Pirmosios medicininės pagalbos rinkinys**

Eil. Nr.	Medicinos ir kitų pagalbos priemonių pavadinimas	Skaičius Vnt.	Paskirtis
1.	Didelis sterilus tvarstis, 10 x 15 cm	2	
2.	Karpomas pirmosios pagalbos pleistras, 10 x 6 cm	8	
3.	Lipnus pleistras, 2,5 x5 cm	10	Tvarsčiui pritvirtinti
4.	Neaustinės medžiagos servetėlė, 20 x 5 cm	10	
5.	Palaikomasis trikampio formos tvarstis	1	Pažeistai rankai parišti
6.	Palaikomasis tvarstis, 6 x 4 cm	3	
7.	Palaikomasis tvarstis, 8 x 4 cm	3	
8.	Pirmosios pagalbos žirkklės	1	
9.	Pirmosios pagalbos pleistro juostelės	20	
10.	Plastikinis maišelis, 30 x 40 cm	2	
11.	Sterilus alkū tvarsis	2	
12.	Sterilus nudegimų tvarstis, 40 x 40 cm	1	
13.	Sterilus nudegimų tvarstis, 60 x 80 cm	1	
14.	Sterilus žaizdų tvarstis, 10 x 10 cm	6	
15.	Speciali antklodė ne mažesnė kaip 140 x 200 cm	1	Nukentėjusiam apkloti
16.	Tinklinis cilindrinis galūnių tvarstis, 4 m	1	
17.	Vidutinio dydžio sterilus tvarstis, 8 x 10 cm	3	
18.	Vienkartinės medicininės nesterilios pirštinės	4	
19.	Amoniako 10% tirpalas, 50 ml	1	
20.	Oktenidino dihidrochloridas (tirpalas), 250 ml	1	Žaizdoms dezinfekuoti
21.	Natrio chlorido 0,9% sterilus tirpalas, 200 ml	1	Akims ir žaizdoms plauti
22.	Pirmosios pagalbos teikimo atmintinė	1	
23.	Rinkinio aprašas	1	Tvirtinamas ant dėžutės

### ***Darbu saugos ženklai***

Statybvietė paženklinta saugos ir sveikatos ženklais, tam kad darbuotojai suvoktų saugos ir sveikatos darbo vietoje riziką ir galėtų jos išvengti. Ženklaai išdėlioti ten kur pavojingų vietų negalima pakankamai apriboti techninėmis ir kolektyvinėmis priemonėmis.

Pagrindiniai naudojami ženklai:

- Draudžiamieji;
- Įspėjamieji;
- Įpareigojamieji;
- Evakuaciniai;
- Gaisrinių saugos priemonių;
- Informaciniai.

Šie ženklai naudojami tam, kad darbuotojas suvoktų saugos ir sveikatos darbo vietoje riziką ir galėtų jos išvengti. Tam, kad darbuotojai nepatektų į pavojingas zonas naudojamos apsauginės tvorelės ir/arba „STOP“ juosta.

Mobiliais telefonais naudojasi statybos vadovas, vykdytojai, meistrai, ir kt. Taip užtikrinamas efektyvesnis darbas. Atsitikus nelaimei, greičiau informuojami darbuotojai, vadovai, bei specialiosios tarnybos.

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	34	40	B

Statybvietėje dirbantieji atlieka kėlimo, laikymo, nešimo, stūmimo ir kt. darbus. Padidėjusi rizika pasitempti, pargriūti ir susižaloti, nuolatos mažinama valant kelius, takus ir darbo vietas. Žiemos metu šios vietos barstomos, valomos nuo sniego ir ledo.

Tamsiu paros metu keliai, takai ir darbo vietos, kur nepakankamas natūralus apšvietimas, apšviečiamos halogeniniais šviestuvais.

Objekte naudojami draudžiamieji ženklai:

- Naudoti atvirą ugnį ir rūkyti draudžiama
- Rūkyti draudžiama
- Pašaliniam įeiti draudžiama

Objekte naudojami įspėjamieji ženklai:

- Įspėjamas apie elektros srovės pavojų
- Įspėjimas apie degiąją medžiagą
- Įspėjimas apie bendro pobūdžio pavojų
- Įspėjimas apie pakeltą krovinį
- Įspėjimas apie pavojų nukristi

Objekte naudojami įpareigojamieji ženklai:

- Būtina dėvėti apsauginį šalną
- Būtina dėvėti apsauginius batus
- Būtina prisirišti apsauginėmis priemonėmis

Vietos esančiose 1,3 m ir aukščiau, įrengiami aptvarai. Aptvarai, apsaugantys nuo kritimo iš aukščio, turi būti ne žemesni kaip 1,1 m, su porankiu viršuje, 0,15 m aukščio ištisine papėdės juosta apačioje ir 0,5 m aukštyje nuo pakloto paviršiaus – su viduriniu tašeliu.

### **Gaisrinė sauga statybvietėje**

Visi darbuotojai instruktuojami ir apmokomi kaip elgtis gaisro atveju. Statybvietėje įrengiami sukomplektuoti priešgaisriniai skydai. Kuriuose sukabinti gesintuvai, kastuvai, laužtuvai, kobiniai, kirviai, nedegaus audeklo gabalai.

Prie laikinų buitinių patalpų įrengiama rūkymo vieta. Padėta skardinė urna degtukams ir nuorūkom. Įrengiamos vietos atsistėti. Pastatoma talpa su vandeniu ir dėžė su smėliu. Visi statybvietėje esantys gesintuvai turi atitikti nustatytus ES reikalavimus.

Gesintuvai turi būti periodiškai tikrinami. Jie išdėlioti lengvai prieinamose ir matomose vietose, apsaugotose nuo tiesioginių saulės spindulių ir toliau kaip 1m nuo šildymo prietaisų. Gesintuvai kabinami ne aukščiau kaip 1,5m.

Vykdamat statybos darbus būtina vadovautis priešgaisrinėmis apsaugos taisyklėmis. Turi būti užtikrinamos tinkamos gesinimo sąlygos:

- Kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai išeiti iš darbo patalpų ir iš visų darbo vietų.
- Atsižvelgiant į statybos pobūdį ir statybvietės ypatybes, patalpų matmenis ir paskirtį, naudojamus įrenginius, fizines ir chemines naudojamų medžiagų savybes bei galimą didžiausią darbuotojų skaičių, turi būti numatytas pakankamas kiekis reikiamų pirminių gaisro gesinimo priemonių ir, jei būtina, turi būti įrengti gaisro detektoriai bei gaisrinės signalizacijos įrenginiai.
- Gesinimo įranga, gaisrinės signalizacijos įrenginiai turi būti tvarkingi ir veikiantys, reguliariai prižiūrimi ir tikrinami. Nustatyta tvarka periodiškai turi būti atliekami pirminių gaisro gesinimo priemonių ir gaisrinės signalizacijos bandymai bei rengiami praktiniai užsiėmimai darbuotojams apmokyti.

Pirminės gaisro gesinimo priemonės turi būti išdėstomos matomose ir prieinamose vietose, lengvai pasiekiamos bei paprastos naudoti. Pirminės gaisro gesinimo priemonės turi būti paženklintos, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose. Ženkliai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

Aptvertoje teritorijoje, gerai prieinamoje vietoje, įrengiamas priešgaisrinis postas su skydais gesintuvams ir kitu priešgaisrinium inventoriu. O sumontavus pagrindines pastato konstrukcijas ir atskiruose pastato aukštuose.

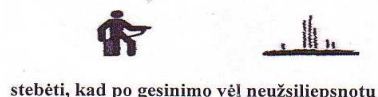
Rūkyti galima tik tam skirtose vietose.

AT-17A-1037-XX-TP-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	35	40	B

Principiniai nurodymai ir sprendiniai gaisro ar kitos avarijos statybvietėje atveju.

Darbininkai (sargai ir kt.) pastebėję gaisrą privalo:

- Nedelsiant pranešti apie gaisrą priešgaisrinei tarnybai bendruoju pagalbos telefonu 112;
- Nedelsiant informuoti padaliniui vadovaujantį darbuotoją;
- Perspėti padalinyje dirbančius žmones, organizuoti jų bei turto evakuaciją;
- Gesinti gaisrą turimomis priemonėmis kol atvyks priešgaisrinė tarnyba.



Padaliniui vadovaujantys darbuotojai privalo:

- Įsitikinti, ar iškviesti ugniagesiai, jei ne - nedelsiant juos iškviesti;
- Apie įvykį informuoti bendrovės statybos vadovą bei saugos ir sveikatos koordinatorių;
- Informuoti kitus asmenis / įmones, kurių veiklai / poilsui / gyvenimo sąlygoms gaisras gali padaryti žalos;
- Vadovauti evakuojant žmones ir gesinant gaisrą kol atvyks ugniagesiai;
- Sutikti ugniagesius (arba tam skirti asmenį, gerai pažįstantį padalinį ir žinantį priešgaisrinių vandens telkinių vietas);
- Prireikus iškviesti dujų ūkio, greitosios pagalbos ir kitas tarnybas;
- Pirmųjų pagalbų iškvietimo numeriai:

TEO	BITĖ, TELE 2	OMNITEL
112 - pagalbos telefonas	112 - pagalbos telefonas	112 - pagalbos telefonas
01 - gaisrinė	011 - gaisrinė	101 - gaisrinė
02 - policija	022 - policija	102 - policija
03 - greitoji pagalba	033 - greitoji pagalba	103 – greitoji pagalba
04 - dujų tarnyba		

- Sustabdyti darbus padalinyje, kol nebus užgesintas gaisras;
- Prireikus nutraukti elektros tiekimą, išjungti šilumos, oro tiekimo sistemas ir kt.;
- Vadovauti gaisrą gesinantiems padalinio darbuotojams;
- Įmtis priemonių, kad gaisrą gesinantys asmenys būtų apsaugoti nuo galinčių griūti konstrukcijų, apsinuodijimų ir apdegimų;
- Organizuoti galinčių perkaisti pastatų konstrukcijų aušinimą;
- Atvykusius ugniagesius informuoti apie gaisro kilimo bei plitimo aplinkybes;
- Jei reikia, padėti ugniagesiams transportuoti gaisro gesinimo medžiagas;

Ugnies darbų vykdymas ir darbų sauga

Prie ugnies darbų priskiriamos gamybinės operacijos, kurių metu naudojama atvira ugnis, gali susidaryti kibirkštys arba įkaitinamos medžiagos iki temperatūros, galinčios sukelti jų užsiliepsnojamą (metalu suvirinimas elektra ir dujomis, darbai su lituojamąja lempa ir t. t.).

Įmonėje, įstaigoje, organizacijoje turi būti įmonės, įstaigos, organizacijos vadovo patvirtinta instrukcija, nustatanti konkrečią ugnies darbų atlikimo tvarką.

Nuolatinė ugnies darbų vieta, jei patalpose yra degių medžiagų, turi būti atskirta išsiskaisinėjus K0 gaisrinio pavojingumo klasės konstrukcijomis, ne žemesnėmis kaip 2,5 m.

Ugnies darbams atlikti SP vadovas išduoda leidimus.

Leidimas atlikti ugnies darbus surašomas dviem egzemplioriais konkrečiam laikotarpiui. Pirmas egzempliorius turi būti perduotas atsakingam už ugnies darbų atlikimą asmeniui, o antras egzempliorius – likti SP vadovą ir baigus darbus 3 dienas dar turi būti saugomas.

SP vadovas leidime nurodo asmenis, atsakingus už vietos paruošimą ugnies darbams ir ugnies darbų atlikimą, taip pat nustato parengiamųjų darbų mastą ir turinį, jų atlikimo seką, šių darbų saugos priemones, aplinkos oro kontrolės tvarką.

Jei atliekant ugnies darbus 5 m spinduliu yra konstrukcijų ar medžiagų, kurios gali užsidegti, jos turi būti pašalintos arba patikimai apsaugotos metaliniais skydais, sudrėkintos vandeniu. Taip pat reikia imtis priemonių, kad kibirkštys nepatektų ant žemiau esančių degių konstrukcijų, aikštelių ir aukštų. Šie reikalavimai netaikomi vykdomame technologiniame procese tuo metu tiesiogiai naudojamoms medžiagoms.

Asmuo, atsakingas už ugnies darbų saugą, turi tikrinti laikiną darbo vietą ne mažiau kaip 4 val. juos baigus.

Atliekant ugnies darbus, draudžiama:

- dirbti techniškai netvarkinga įranga ir aparatūra;
- suvirinti, pjauti ar lituoti neseniai nudažytas ir neišdžiūvusias konstrukcijas ir gaminius;
- naudotis tepaluotais, riebaluotais, benzinuotais ar kitais degiais skysčiais suteptais drabužiais ir pirštinėmis;

- suvirinimo kabinose laikyti drabužius ir kitus degius daiktus ar medžiagas;
- remontuoti komunikacijas, aparatus, turinčius slėgio ar elektros įtampos, pripildytus ypač degių, labai degių ir degių skysčių bei toksiškų medžiagų.

Atliekant ugnies darbus, laidai ir kabeliai neturi liestis su dujų balionais ir kita įranga.

Iš ugnies darbų atlikimo vietų turi būti pašalintos, nuo metalo konstrukcijų ir įrenginių nuvalytos galinčios sprogti ar užsidegti medžiagos, derva, dulkės ir t. t. Draudžiama pradėti ugnies darbus, jei nesimta priešgaisrinę saugą užtikrinančių priemonių.

Aparatai ir kiti įrenginiai, kuriuose bus atliekami ugnies darbai, turi būti sustabdyti ar išjungti, iš jų bei vamzdinių pašalintos galinčios sprogti ar užsidegti medžiagos, atjungti aklėmis nuo veikiančių aparatų ir komunikacijų, išgarinti arba išplauti vandeniu, išvėdinti, iš aparatų ir vamzdinių analizei atlikti paimti oro mėginiai.

Ugnies darbų vieta turi būti vėdinama (natūraliai ar veikiant kilnojamajai vėdinimo sistemai).

Ugnies darbų zonoje aparato arba vamzdinio viduje pastebėjus degių dujų ar skysčių nuotėkį šie darbai turi būti nedelsiant nutraukti. Jie gali būti vykdomi toliau tik išsiaiškinus ir pašalinus degių dujų ar skysčių nuotėkio priežastis.

Į ugnies darbų vietą dujų balionai turi būti pristatomi specialiomis priemonėmis.

Atstumas nuo degiklių (pagal horizontalę) iki degių dujų ir deguonies balionų turi būti ne mažesnis kaip 5 m.

Draudžiama vienoje patalpoje laikyti deguonies ir degių dujų balionus, taip pat kalcio karbidą.

Atliekant ugnies darbus dujomis, draudžiama:

- užlaužti, persukti, tarpusavyje keisti ir naudoti ilgesnes kaip 30 m žarnas;
- didinti kalcio karbido kiekį, norint pakelti acetileno generatoriaus dujų slėgį;
- naudotis neveikiančiais, techniškai nesutvarkytas suvirinimo įrangos matavimo prietaisais ir apsauginiais slėgio vožtuvais;

- naudoti nesandarias ir nepatikimai pritvirtintas prie aparatų ir dujų balionų žarnas;

- laikyti balionus horizontalioje padėtyje;

- suvirinimo vietoje (patalpoje) turėti daugiau kaip du komplektus balionų;

- dirbti nesužymėtomis žarnomis.

Elektros suvirinimo aparatų kabeliai turi būti techniškai tvarkingi ir patikimai sujungti, pažeistos elektros kabelių vietos – patikimai izoliuotos.

Atstumas nuo suvirinimo vietos iki degių dujų balionų turi būti ne mažesnis kaip 10 m, o nuo deguonies baliono iki degių dujų baliono – ne mažesnis kaip 5 m.

Numatomi gaisro gesinimo įrenginiai ir priemonės statybvietėje

Prieš darbų pradžią statybos aikštelėje būtina įrengti priešgaisrinį vandentiekį, joje turi būti pirminių gaisro gesinimo priemonių, sutvarkyti keliai ir prieigos.

Gaisrinių hidrantų, vandens šaltinių vietos ir privažiavimo prie jų keliai turi būti pažymėti specialiomis rodyklėmis (ženklais). Rodyklės (ženklai) tamsiu paros metu turi būti apšviestos arba užrašai ant jų – fluorescenciniai.

Objekto teritorijoje pirminėms gaisro gesinimo priemonėms laikyti turi būti įrengti specialūs skydai ar stendai. Juose turi būti laikomi: 2 gesintuvai, 2 kibirai, smėlio dėžė ir kastuvai, audeklas, 2 laužtuvai, 2 kirviai. Skydai ir stendai turi būti įrengti lengvai prieinamose ir gerai matomose vietose, netoli nuo išėjimų iš patalpų. 5000 m<sup>2</sup> teritorijoje turi būti įrengtas vienas skydas. Prie skydo ar stendo turi būti įrengta smėlio dėžė. Jei teritorijoje yra medinių ar karkasinių pastatų, skyduose turi būti po du kobinius.

Priešgaisriniai skydai įmonės, įstaigos, organizacijos teritorijoje turi būti įrengti taip, kad būtų patogiu greitam pasinaudoti juose esančiomis gesinimo priemonėmis.

Stendai ir priešgaisriniai skydai turi būti statomi matomose ir patogiose priėjimo vietose, kuo arčiau išėjimų.

Dėžės su smėliu arba sorbentu talpa turi būti ne mažesnė kaip 0,3 m<sup>3</sup>, o prie jos – kastuvai. Dėžės su smėliu arba sorbentu turi būti įrengiamos galimo ypatingai degių, labai degių ir degių skysčių nuotėkio vietose. Smėlio dėžė turi būti įrengiama taip, kad į ją nepatektų krituliai ir būtų patogiu kasti smėlį. Įvairios talpos indai ir inventoriai dažomas raudonai.

Smėlis dėžėje turi būti persijotas ir sausas.

Nedegūs audeklai turi būti ne mažesni kaip 1,5 x 1,5 m. Jie skirti nedideliems plotams gesinti.

Nedegus audeklas turi būti laikomas futliaruose.

#### Gesintuvai

Draudžiama pirmines gaisro gesinimo priemones ir inventorių naudoti ne pagal paskirtį.

Gesintuvų, kitos priešgaisrinės įrangos paleidimo įtaisai turi būti užplombuoti.

Objekte turi būti pakabinti užrašai (ženklai), nurodantys gesintuvų laikymo vietą. Tiek patalpoje, tiek lauke gesintuvų laikymo vietą nurodantys užrašai turi būti gerai matomi, įrengti 2 – 2,5 m aukštyje nuo grindų ar žemės paviršiaus.

Gesintuvai, juose esančių gesinimo medžiagų kiekis ir kokybė tikrinami ne rečiau kaip vieną kartą per metus. Gesintuvų korpusai turi būti hidrauliškai bandomi ne rečiau kaip kartą per penkerius metus. Draudžiama naudoti gesintuvus, kurių gesinimo medžiagos galiojimo laikas yra pasibaigęs.

Gesintuvai turi būti:

- laikomi lengvai prieinamose ir matomose vietose, apsaugotose nuo tiesioginių saulės spindulių poveikio, ne arčiau kaip per 1 m nuo šildymo prietaisų;
- kabinami ne aukščiau kaip per 1,5 m nuo grindų iki gesintuvo apačios ir taip, kad atidarytos patalpos durys netrukdytų jo paimti;
- statomi gaisrinių čiaupų spintelėse arba prie jų, priešgaisriniuose skyduose arba ant grindų, laikomi specialiose spintelėse, dėžėse ar stovuose;
- laikomi taip, kad matytųsi užrašai.

Gesintuvai, esantys lauke arba nešildomoje patalpoje ir neskirti eksploatuoti esant žemai temperatūrai, šalčių metu turi būti pernešami į šildomas patalpas. Gesintuvų vietoje turi būti paliekamas gaisrinės saugos ženklas „Gesintuvai“ ir aiškiai nurodoma jų laikymo vieta.

#### Nešiojamųjų gesintuvų skaičiaus nustatymas

Eil. Nr.	Gesintuvų laikymo vieta	Skaičiuojamasis matavimo vienetas	Minimalus gesinimo medžiagos kiekis gesintuvuose (miltelių ar angliarūgštės – kilogramais, vandens ar putokšlio – vandens mišinio – litrais)		
1	2	3	4	5	6

			2 kg (l)	4 kg(l)	6 kg(l)
6.	Statybos:				
6.1.	statomų pastatų viduje	1000 m <sup>2</sup>	-	3	2
6.2.	pastoliai (pagal aukštus)	20 m	-	1	-
7.	Ugnies darbų vietos	1 vieta	2 <sup>1</sup>	1 <sup>1</sup>	-

Sutartiniai ženklai:

<sup>1</sup> – privalomas nedegus audeklas;

<sup>2</sup> – leidžiama turėti gesintuvą, turintį 1 kg (l) gesinimo medžiagos.

#### **PASTABOS:**

1. Gesintuvai turi būti išdėstomi tolygiai.
2. Nustatant gesintuvų skaičių konkrečiai vietai būtina išsirinkti tik vieną iš 2 lentelės 4, 5 ir 6 skiltyse nurodytų normatyvų.
3. Patalpose įrengtose rūkymo vietose turi būti ne mažiau kaip 2 kg gesinimo medžiagos turintis gesintuvas.
4. Ugnies darbų atlikimo vietoje turi būti gaisro gesinimo priemonių (gesintuvas arba dėžė su smėliu ir kastuvu, kibirai su vandeniu ir pan.).

#### **Darbo su rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais reikalavimai**

Su 0 ir 0I klasių izoliacijos rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais pavojingose patalpose bei lauke leidžiama dirbti turint ne mažesnę kaip pradinę apsaugos nuo elektros kategoriją (PK). Prijungti šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius leidžiama turint ne žemesnę kaip vidurinę apsaugos nuo elektros kategoriją (VK). Pavojingose patalpose leidžiama dirbti su I, II ir III klasių izoliacijos rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais arba su 0-0I klasių, tačiau naudojantis asmeninėmis apsaugos priemonėmis arba prijungus šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius.

Draudžiama skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius įnešti į metalinių talpyklų, rezervuarų ir labai pavojingų patalpų vidų.

Draudžiama darbo su rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais metu juos taisyti, laikyti rankose jų elektros laidus ir kabelius, liesti judančias darbinės dalis, valyti drožles, palikti juos be priežiūros įjungtus į elektros tinklą. Draudžiama dirbti su rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais ant atremiamųjų kopėčių.

#### **Kilnojamųjų elektrinių šviestuvų naudojimo reikalavimai**

Pavojingose ir labai pavojingose patalpose bei lauke leidžiama naudoti ne aukštesnės kaip 42 V įtampos kilnojamuosius šviestuvus. Kaip kilnojamųjų šviestuvų elektros energijos šaltinį leidžiama naudoti transformatorius, generatorius, keitiklius ir akumuliatorius. Šiam tikslui naudoti autotransformatorius draudžiama. Kilnojamųjų iki 42 V įtampos šviestuvų kištukai turi netikti jungti į aukštesnės įtampos tinklą.

#### **Statybos trukmė.**

Šiuo metu LR nėra įteisintų statybos trukmės nustatymo normatyvų, todėl statybos trukmė nustatoma Statytojo (užsakovo) ir objekto statybos darbų konkursą laimėjusio vykdytojo (rangovo) sutartimi. Be to statybos trukmė priklauso ir nuo savalaikio aprūpinimo pakankamais finansiniais resursais.

Statybos darbų eiliškumas ir terminai turi būti apspręsti Rangovo paruoštame „Kalendoriniame statybos darbų grafike“. Rangovas kiekvienai darbų rūšiai prieš jų vykdymo pradžią sudaro statybos darbų technologijos (statybos darbų vykdymo) projektą ir suderina jį su Statytoju.

Nustatant statybos etapų bei atskirų statybos darbų pradžios ir pabaigos laiką turi būti atsižvelgta į šiuos faktorius:

- atskirų statybos darbų (konstrukcijų) sudėtingumas;
- keliami normatyviniai statybos dokumentų reikalavimai atskirų statybos darbų vykdymui;
- būtinų laikinų konstrukcijų ar kitų priemonių, vykdant statybos darbus, sudėtingumas ir kaina.

Statybos trukmė, atsižvelgiant į artimos apimties ir darbų pobūdžio Lietuvos Respublikoje statomais objektais statybos (rekonstrukcijos) trukmė siūloma priimti 6,0 mėn.

Statytojo (užsakovo) ir rangovo rangos sutartimi ar kitu papildomu susitarimu bei sutapatinus atskirų korpusų statybą, statybos trukmė gali būti priimta ir kitokia.

Parengė



B. Jurevičius  
(atest. Nr. 34059)

**PASTABOS, BENDRI NURODYMAI**

1. Statybos darbų organizavimą ir darbuotojų saugos darbo reikalavimus žiūrėti "Aiškinamasis raštas".
2. Pavojaus zonos šalia statomo statinio ribos arba montuojant konstrukcijas nustatomas minimalus krovimo nusikridimas krentant nuo statinio yra max 6 m. Ši zona apvėriama signaliniais aptvarais ("STOP" juosta) ir pažymima įspėjamaisiais ženklais (šios zonos nurodomos technologinėse kortelėse. Tokiose zonose pašalinami asmenims būti draudžiama. Šioje zonoje virš įėjimo į pastatą įrengiami apsauginiai stogeliai.
3. Statybinių medžiagų padavimui į darbo vietą ir surinkamų konstrukcijų montavimui ir kitų panaudojamas bokštinis kranas „ZBK 100, (bet gali būti ir „ZBK 60“), be to gali būti panaudojami ir kiti automobiliai kranai ("KS-3579-6").
4. Kroviniams užkabinti/atkabinti paskirti stropuotojai privalo vilkėti oranžines spalvos liemenes.
5. Saugiam darbo atlikimui su kėlimo kranais turi būti paskirtas kranų darbo vadovas.
6. Visi asmenys esantys statybvietėje privalo dėvėti asmenines apsaugos priemones.
7. Medžiagos, gaminiai, surinkamos konstrukcijos ir kitos priemonės sandėliuojamos tam skirtose vietose, pagal sandėliavimo schemas. Tarp rietuvių turi būti palikti ne mažesni kaip 1 m tarpai. Dirbant ant rietuvių, būtina naudoti pristatomas kopėčias.
8. Atsiradus pavojingai zonai už statybvietės aptvėrimo, privalo dalyvauti reguliuojantis ir pašalinus asmenis nukreipti saugiu taku.
9. Prieš planuojamų darbų pradžią gauti kasimo ir aptvėrimo leidimą Telsių rajono savivaldybės nustatyta tvarka (https://telsiai.lt/gyventojams/ekonomika-ir-turto-valdymas/licencijos-ir-leidimai). Esant poreikiui koreguoti statybos darbų organizavimo planą, laikinų eismo ribojimų schemą turi parengti darbu rangovas ir nustatyta tvarka suderinti su Telsių rajono savivaldybe. Darbų vietų aptvėrimus vykdyti vadovaujantis Automobilinių kelių darbu vietų aptvėrimo ir eismo reguliavimo taisyklėmis T DVAER 12.
10. Sugadinta gatvių, šaligatvių danga ar techninės eismo reguliavimo priemonės (kelo ženklai, horizontalus ženklinimas) privalo būti atstatyti.

Rekomenduojama laikina elektros tiekimo prisijungimo vieta

Laikino vandentiekio prisijungimo vieta

Statybvietės laikino apšvietimo prožektorių atramų pastatymo vieta

Įvadinė/skirstymo elektros dėžė

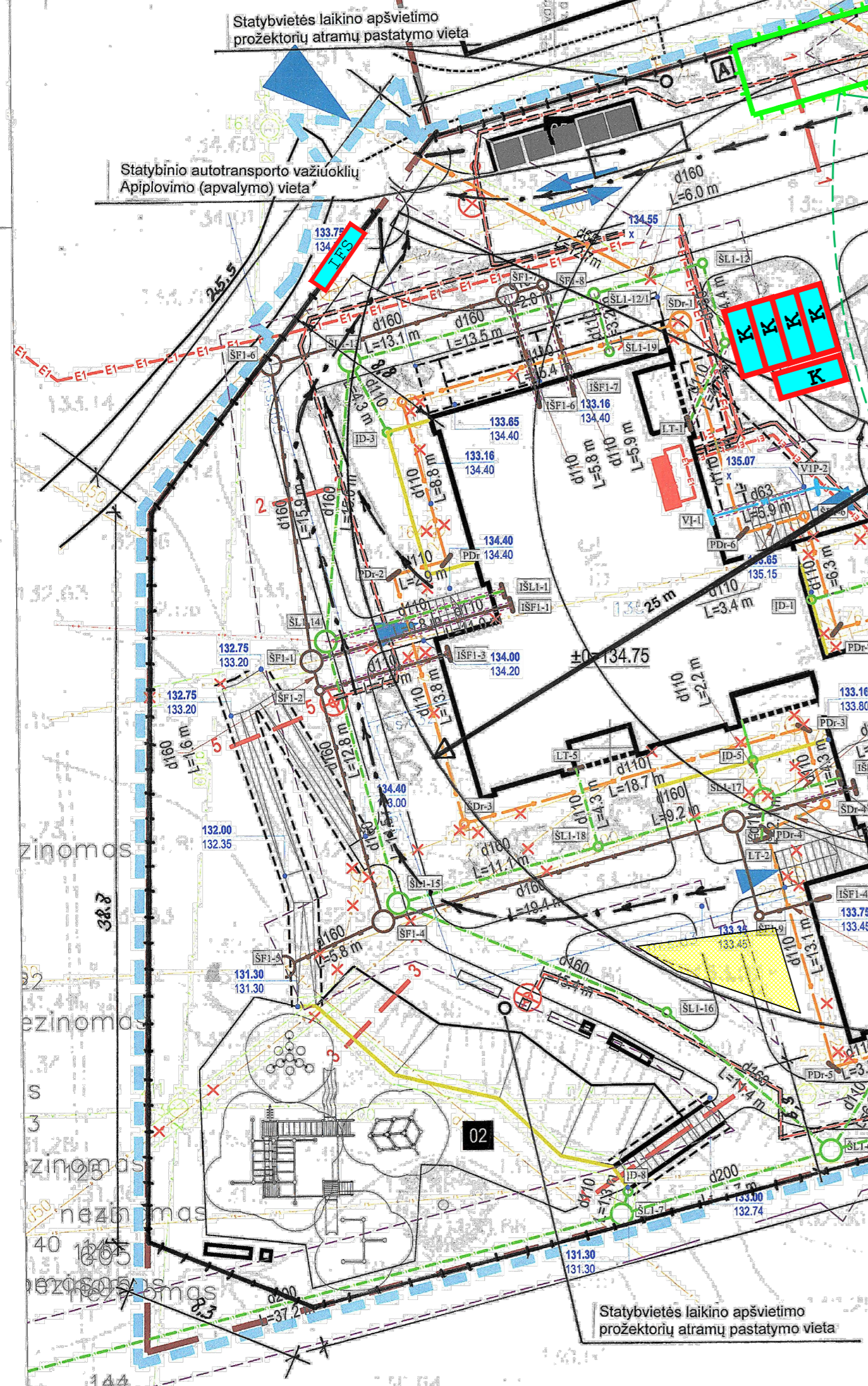
Pirmosios pagalbos vaistinėle laikymo vieta

Vieta rūkymui

Priešgaisrinis postas

Komunalinių atliekų konteinerio stovėjimo vieta

Vieta biotualetui



**SUTARTINIAI ŽYVĖJIMAI:**

	SKLYPO RIBA
	DARBŲ VYKDYMO RIBA
	VAIKŲ Ž. AIKŠTELĖS APSAUGOS ZONA NUO AUTO STOVĖJIMO AIKŠTELĖS; 10M
	APSAUGOS ZONA 15M NUO AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELIŲ IKI GYVENAMIŲJŲ PASTATŲ ESAMI PASTATAI
	REKONSTRUOJAMAS PASTATAS
	ĮEJIMAS/VAŽIAVIMAS

**STATINIŲ EKSPLIKACIJA**

	01 PROJEKTUOJAMAS PASTATAS
	02 VAIKŲ ŽAIMO AIKŠTELĖ (PARKŪRAS)
	03 KREPŠINIO AIKŠTELĖ
	04 AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELĖ
	05 BUITINIŲ ATLIEKŲ KONTEINERIŲ AIKŠTELĖ

**SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI**

- Laikinas lengvųjų konstrukcijų aptvaras
- Stacionarus bokštinio kranų stovėjimo vieta (automobilių saugyklos statybai)
- Laikinos statybos administracijos ir buitines patalpas (konteineriniai vagonėliai gali būti statomi dviem-trim aukštais)
- Vieta laikinam statybinių medžiagų sandėliavimui
- Vieta priešgaisriniam postui (skyduli)
- Statybvietės apsauga
- Vieta biotualetui
- Komunalinių atliekų konteinerio stovėjimo vieta
- Įvadinė/skirstymo elektros dėžė
- Statybinių atliekų (šiukšlių) konteinerių stovėjimo vieta
- Evakuacijos kelias (evakuacijos vietą bus nurodys Rangovas statybos darbų technologijos projekte)
- LAIKINAS MEDŽIŲ APTVĖRIMAS
- GRUNTO SANDĖLIAVIMAS
- INFORMACINIS SKYDAS
- AUTOMOBILINIS KRANAS BOKŠINIAM KRANUI MONTUOTI
- RŪŠIUOTŲ STATYBINIŲ ATLIEKŲ KONTEINERIS

**POTENCIALIAI PAVOJINGŲ DARBŲ STATYBVIEŤEJE SARAŠAS**

1. Darbai vykdomi aukščiau kaip 5 m nuo žemės, perdenginio ar darbo pakloto paviršiaus, kai pagrindinė priemonė apsaugoti nuo kritimo yra apsaugos diržas.
2. Grunto kasyba gilesnėse kaip 2 m iškasoje.
3. Darbas su veikiančiais elektros įrenginiais, kurių kintama srovė 50 H dažnio, bei įtampa aukštesnė kaip 42 V, o nuolatinės srovės įtampa aukštesnė kaip 110 V.
4. Gaisrų gesinimas, avarinių ir gaivalinių nelaimių padarinių likvidavimas.
5. Darbai šulinuose, kolektoriuose ir kituose požeminiuose įrenginiuose.

**PAVOJINGOS ZONOS (VIETOS) STATYBOS AIKŠTELĖJE**

Visa laikinai aptverta statybos aikštelė (teritorija) dėl statybos darbų specifikos yra padidinto pavojingumo zona. Statybos aikštelėje (teritorijoje) ypatingai pavojingos zonos:

1. Mechanizmų (keliamųjų kranų, ekskavatorių, buldozerių, autogražtų, autobetonmašių, plentvolių, traktorių, poliakalių ir kt.) darbo zonos.
2. Laikinos elektros linijos ir įrenginiai.
3. Vykdamas žemės darbus – veikiantys požeminiai elektros kabeliai ir dujotiekio vamzdiniai.
4. Montuojant metalo konstrukcijas, vamzdynus ir įrenginius – montavimo ir suvirinimo darbu zona.
5. Atliekant stogo įrengimo darbus – stogo darbu zona ir 5 m pločio zona perimetru aplink statomą pastatą.
6. Vykdamas sienų konstrukcijas, įrengiant vidaus komunikacijas, atliekant vidaus ir išorės apdailos darbus – darbų nuo pastolių, pakeliamųjų mechanizmų darbo zona.
7. Montuojant sunkius įrenginius ir konstrukcijas – montavimo darbu zona.
8. Vykdamas ardymo ir demontavimo darbus – tų darbų zona.

**Pastabos:**

1. Trumpalaikis elektros tiekimas (buitiniams poreikiams – vagonėliams bei teritorijos apšvietimui) – galima prisijungti prie teritorijoje esamų 0,4 kV el. tinklų, bokštiniam kranui bei kt. el. energiją naudojančioms įrenginiams, įrankiams – pagal gautas papildomas statybos periodui sąlygas pranešus žarėnų g. esamos TP.
2. Statybos aikštelėje ir tvarkomos teritorijos ribose visos dangos yra naujai pertvarkomos. Išardytos arba apgadintos dangos už tvarkomos teritorijos ribų turi būti pilnai atstatytos pagal anksčiau buvusią konstrukciją.

B	2024-09	Sprendinių korekcija pagal 2024.05.06 d. sutarities AT-24A-2214 priedą nr. 1 – projektavimo užduotis
A	2017-12-05	Statybos leidimui, konkursui. Keičiama paskirtis, didinamas butų skaičius, koreguojama pagal galiojančius tesės aktus.
0	1992-09-29	Statybos leidimui
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimo priežastis (jei taikoma)
KVAL. PATV. DOK. NR.	 Žirmūnų g. 139, Vilnius Tel. (8-5) 2728334, Faks. (8-5) 2031230	
A 1987	SPV	Ieva Puidokaitė
34059	PDV	Bernardas Jurevičius
STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS		Telsių rajono savivaldybės administracija
STATINIO PROJEKO PAVADINIMAS		STATINIO NUMERIS IR PAVADINIMAS, DOKUMENTO PAVADINIMAS
Gyvenamojo (trijų ir daugiau butų - daugiabučiai pastatai) namo, Zarėnų g. 16, Ryskėnų k., Ryskėnų sen., Telsių r. sav., statybos projektas (projekto koregavimas)		00-Sklypo planas Statybvietės planas
DOKUMENTO ŽYMUO		LAIDA
AT-17A-1123-00-TP-SO-B-01		M 1:250
LAPAS		LAPŲ
1		1